

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Seiskat mukkaan toimintaan”

Seitsemäsluokkalaisten osallisuus Limingan 4H-yhdistyksessä

Jonna Jääskelä

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön
koulutusohjelma (210 op)
4/ 2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jonna Jääskelä	Sivumäärä 42 ja 1 liite
Työn nimi ”Seiskat mukkaan toimintaan” Seitsemäsluokkalaisten osallistuminen Limingan 4H-yhdistyksessä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jussi Muittari, Maria Kontinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Limingan 4H-yhdistys ry, Heli Hietala	
Tiivistelmä Nuorisotyölain mukaan kunnilla on nuorisotyövelvoite. Järjestöt, nuoret ja heidän yhteisönsä vastaavat nuorisotoiminnasta. Laki määrittelee nuorisotyön työksi, jolla parannetaan nuorten elinoloja ja luodaan edellytyksiä nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisotoiminnalla laissa tarkoitetaan nuorten kansalaistoimintaa, joka edistää nuorten kasvua ja kansalaisvalmiuksia. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miksi liminkalaiset seitsemäsluokkalaiset ovat mukana Limingan 4H-yhdistyksen toiminnassa? Tutkimuksessa vastaukset tutkimusongelmiin saatiin oppilaille tehdyn kyselylomakkeen avulla. Vastaus päätutkimusongelmaan löytyi selkeästi; koska kaveritkin ovat mukana (4H)-toiminnassa. Opinnäytetyön tilaajana on Limingan 4H-yhdistys ry. Opinnäytetyö on toteutettu kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Opinnäytetyön teoriaosuudessa on avattu käsitteet osallisuus, osallistuminen ja vaikuttaminen. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty Survey-tutkimusta. Tutkimus toteutettiin helmikuussa 2011 kyselylomakkeena. Hannu Krankan koulun 143 seitsemäsluokkalaistalle, anonyyminä kyselyinä. Tutkimuksesta saatua tietoa voi hyödyntää Limingan 4H-yhdistys sekä Suomen 4H-liitto. Tutkimustulosten avulla 4H voi kehittää 13 - 14-vuotiaille suunnattua toimintaa 4H-järjestössä.	
Asiasanat Limingan 4H-yhdistys, osallisuus, osallistuminen, sosiaalinen vahvistaminen, syrjäytyminen, vaikuttaminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
The Degree Programme In Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Jonna Jääskelä	Number of Pages 42 and 1 attachment
Title The participation of 7th grade students in Liminkas 4H Associations	
Supervisor(s) Jussi Muittari ja Maria Kontinen	
Subscriber and/or Mentor Liminka 4H Association, Heli Hietala	
Abstract According to the law of the youth work, municipals have a commitment to youth work. The organizations and young people and their communities are responsible for youth work. The law defines youth work as a work which improves young peoples living conditions and creates their conditions to young people's civic activity. The law defines young people's activities as civic activity which improves their growing and capacity to be a citizen. The intention of this thesis was to find out why 7th grade students are involved in Liminkas' 4H Association's activities. The answers was found out by a questionnaire made to the students. The answer was found clearly: because also friends are involved in the activities. The orderer of this thesis is Liminka 4H Association and thesis is carried through by quantitative research. The theory part of the thesis consists of terms involution, participation and influencing. The data for study was gathered through Survey research. The research was carried through in February 2011 with a questionnaire made to Hannu Krankkas school 7th grade students. Liminkas' 4H Association and the Finnish 4H Federation can have advantage of this study. With the research results the 4H Association can evolve their activities to 13-14 year olds in the organization.	
Keywords Liminka 4H association, involution, participation, social reinforcement, social exclusion, influencing	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuksen tarkoitus	5
1.2 Tutkielman rakenne	6
1.3 Taustaorganisaationa Limingan 4H-yhdistys ry	7
2 OSALLISTUMISEN MERKITYS JA MAHDOLLISUUDET JÄRJESTÖ- TOIMINNASSA	8
2.1 Osallistumisen kautta osallisuuteen	8
2.2 Osallistuminen yhdistysten kautta	13
2.3 Nuorisotyön asema järjestöissä	14
2.4 Nuorten osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen	16
2.5 Sosiaalinen vahvistaminen on vahva ehkäisevän työn näkökulma	18
2.6 Syrjäytyminen nuoruusiässä	18
2.7 Lapsuuden määrittelyä	23
2.8 Ihmisen elämää lapsuus iässä	24
2.9 Lapsuuden ulottuvuudet	25
2.10 Lapsuus ilmiönä	25
2.11 Lapselle on tärkeää	26
3 NUORISOLAKI	26
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	27
4.1 Tutkimusongelmat	28
4.2 Tutkimuksen menetelmät	28
4.3 Survey-tutkimusstrategia	28
5 TUTKIMUKSEN VASTAUKSET JA ANALYYSI	29
5.1 Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot	29
5.2 Osallistuminen 4H:n toimintaan vuoden aikana	30
5.3 Jäsenten määrä Limingan 4H-yhdistyksessä	31
5.4 Järjestetäänkö ohjattua toimintaa tarpeeksi Limingan 4H:ssa?	32
5.5 Kurssien sisällöt	33
5.6 Kiinnostus 4H-yhdistyksen tarjoamiin koulutuksiin	33
5.7 Millaiset leirit ovat kiinnostavia?	34
5.8 Miksi osallistut toimintaan?	35
6 POHDINTA	39
LÄHTEET	42
LIITE	45

1 JOHDANTO

Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen ovat nykyisin ajankohtaisia aiheita. Niiden pitäisikin puhuttaa kaikkia Suomen kuntia; päättäjiä, viranhaltijoita, nuorisotoimijoita sekä itse nuoria. Samalla tulisi vakavasti pohtia, miten nuoria kuullaan ja kuinka nuoret tulisivat kuulluiksi. Lasten ja nuorten kuuleminen on noussut keskusteluun erityisesti vuonna 2006 voimaan astuneen nuorisolain (72/2006) myötä. Lääninhallituksen tekemässä selvityksessä vuonna 2007 todettiin, että lasten ja nuorten mielipiteiden merkitys on yhteiskunnassa kasvanut, silti aitoa osallistumista ja kuulemistä ei saavuteta aikuisten negatiivisten asenteiden vuoksi.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Toimeksiantajana työlleni on Limingan 4H-yhdistys ry. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miksi liminkalaiset seitsemäsluokkalaiset ovat mukana 4H-yhdistyksen toiminnassa. Opinnäytetyöni lähtökohta on kiinnostukseni selvittää, miten harrastustoiminta vaikuttaa nuoren elämään sosiaalisesta näkökulmasta. Nuoren on hyvä kuulua johonkin yhteisöön syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Yhteiseen toimintaan osallistuminen koetaan tärkeäksi. Mikäli lapsella ei ole kiinnostusta mihinkään, syrjäytymisen riski on suurempi verrattaessa niihin lapsiin, jotka osallistuvat harrastustoimintaan.

Nuoren hyvinvointiin vaikuttavat vahvasti sosiaaliset suhteet. Sosiaaliset suhteet ovat kontakteja muihin ihmisiin, ikätovereihin ja perheeseen sekä erilaisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, jotka muodostavat yhdessä sosiaalisen verkoston, jossa nuori elää ja toimii. Jäsenyys tietyssä sosiaalisessa verkossa on yksilöllisyyttä korostavassa yhteiskunnassa nuorelle hyvin tärkeää, sillä vasta verkoston jäsenenä nuori tuntee kuuluvansa johonkin, olevansa osallisena jossakin. Verkosto on nuorelle tärkeä sosiaalisen tuen lähde, joka vaikuttaa elämänkulkuun hyvin monissa asioissa aina koulunkäynnistä vapaa-ajan harrastuksiin tai rikollisuuteen. Sosiaalinen verkosto voi olla nuorelle yhteiskuntaan kiinnittävä sekä siitä syrjäyttävä elementti. Tämä opinnäytetyö avaa lukijoilleen nuorten näkemyksiä osallisuuden ja vaikuttamisen laaja-alaisesta merkityksestä.

Nuorisolaissa puhutaan käsitteestä osallistuminen. Osallisuutta ja vaikuttamista tukevia rakenteita ovat esimerkiksi nuorisotyön eri muodot. Nämä voidaan jakaa neljään pääryhmään, joita ovat pysyväluonteinen perusnuorisotyö, nuorten osallistumista päätöksentekoon edistävät toimintamuodot, osallisuusprojektit ja nuorisojärjestöt.

Opinnäytetyön pääteemana on miksi seitsemäsluokkalaiset ovat mukana 4H-yhdistyksen toiminnassa? Tutkimuksessa 7-luokkalaisille tehdyssä kyselylomakkeessa pyrittiin selvittämään vastaus päätutkimusongelmaan, se että toiminnassa ollaan mukana kavereiden takia. Tehdään sitä mitä kaverikin tekee periaatteella. Tutkimuksessa käytettiin Horellin tikkaita apuna kyselylomakkeen muodostamisessa ja tutkimustulosten analysoinnissa. Tikkaiden askelmien kuvausta verrattiin saatuihin tuloksiin ja nuorten näkemyksiin. Varsinaisia tuloksia käsittelen kappaleessa 13. alkaen.

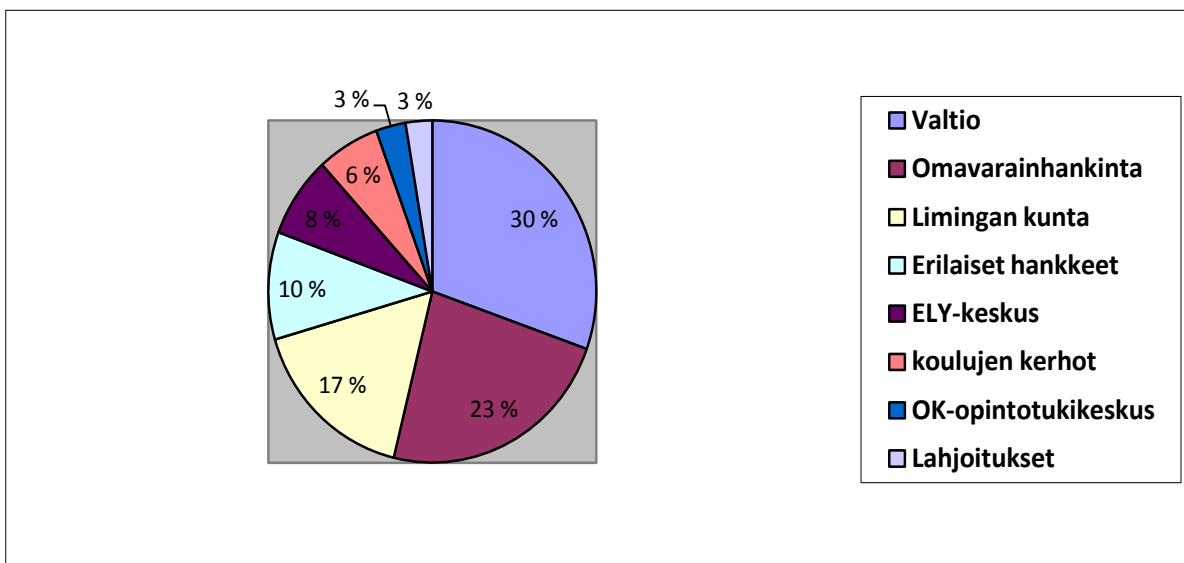
Avaan teoriaa nuorisokasvatuksen pedagogisen teorian pohjalta. Tutkimusongelmani keskittyy pohtimaan nuorisotyötä järjestötoiminnassa; Miten nuorten harrastustoiminta Limingan 4H-yhdistyksessä vahvistaa nuorta sosiaalisesti? Miten nuorten osallisuutta ja vaikuttamista voidaan edistää järjestötoiminnalla? Olen pohjannut työni aiempiin tutkimuksiin, esimerkiksi Vainilan ”Oikeus osallistua – nuorten ääni kunnissa” ja Leinosen ”Nuorten osallisuushankkeen aikana kehitettyjen toimintamallien merkitys nuorten osallistumis – ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi”.

1.2 Tutkielman rakenne

Opinnäytetyön tilaaja on Limingan 4H-yhdistys ry. Tutkimus toteutettiin Hannu Kranckan koulun 143 seitsemäsluokkalaiselle. Tutkimuksen jälkeen tulokset tulevat kokonaisuudessaan Suomen 4H-liiton käyttöön. Liminka on Suomen nopeimmin kasvava kunta. Vuosittainen väestönkasvu on viimeisen kolmen vuoden aikana ollut yli 6 prosenttia. Liminka on myös väestöltään Suomen nuorin kunta, keski-ikä on 30.7 vuotta. (Kunta kasvussa 2011.)

1.3 Taustaorganisaationa Limingan 4H-yhdistys ry

Limingan 4H-yhdistys ry on yksi Oulun 4H-piirin 30 yhdistyksestä. Piirejä Suomessa on yhteensä 14, ja ne kuuluvat Suomen 4H-liittoon. Limingan 4H-yhdistyksen toimintamuodoista yksi tärkein ja pitkäaikaisin on kerhotoiminta. Perinteisesti toimintaan kuuluvat kerhot, kurssit, leirit, kilpailut ja monenlaiset tapahtumat. (Toimintakertomus 2010, 3.) Vuoden 2010 aikana kerhoja toimi 31 eri ryhmää, kerhot kokoontuivat 518 kertaa ja niiden yhteenlaskettu osallistujamäärä oli 6 303 lasta ja nuorta.

KUVA 1. Limingan 4H-yhdistyksen rahoitusjakauma vuonna 2010

Valtionapua Oulun 4H-piiri jakoi edellisen vuoden toiminnan perusteella Limingan 4H-yhdistykselle 23 912 euroa. Limingan kunta antoi toiminta- ja palkkausavustusta 13 100 euroa, joka sisälsi myös korvauksen kesätyöllistämisen järjestämisestä. Kesätyöntekijöiden palkkoihin tarkoitettuja rahoja ei ole laskettu rahoitukseen. Omavarainhankintaan kuuluvat jäsenmaksu (2 784€), työpalvelu- (8 364€), arpajais- (706€), muut varainhankinta- (337€), sekä elinkeinotuotot (991€). Lisäksi omaan varainhankintaan on laskettu nuorisotoiminnasta saadut tuotot, esimerkiksi kerhojen ja kurssien osallistumismaksut.

Omavarainhankinta tuotti yhdistykselle 18 320 euroa. Vuonna 2010 Limingan 4H-yhdistykseen kuului yhteensä 629 nuorisojäsentä, joista tyttöjä oli 60 % ja poikia 40 %. Jäsenistö koostuu juniorijäsenestä (7-9v.), nuorisojäsenistä (10-17v.) ja klubilai-

sesta (18-28v.). Nuorisojäsenten keski-ikä oli 11 vuotta, eniten oli 8-vuotiaita. Yli 18-vuotiaita nuorisojäsenistä oli 38. Aikuisjäseniä rekisterissä oli 122. (Toimintakertomus 2010, 4.)

2 OSALLISTUMISEN MERKITYS JA MAHDOLLISUUDET JÄRJESTÖTOIMINNASSA

Laitisen mukaan osallistuminen käsitteenä ja erityisesti osallistumiseen ohjaaminen pitävät sisällään erilaisia käytännön asioita sen mukaan, missä osallistutaan ja millä tasolla tapahtuvasta toiminnasta on kyse. Kun ihmisiä tavataan kasvokkain samassa tilassa ja kannustetaan osallistumaan, on kyse hyvin erilaisesta osallistumisesta kuin esimerkiksi osallistumisesta globaaliin vaikuttamiseen. Kun järjestöt määrittelevät oman käsityksensä osallistumismahdollisuuksista, ne joutuvat edellisten kysymysten lisäksi miettimään myös kuka osallistuu ja miten. (Laitinen 2006, 85.)

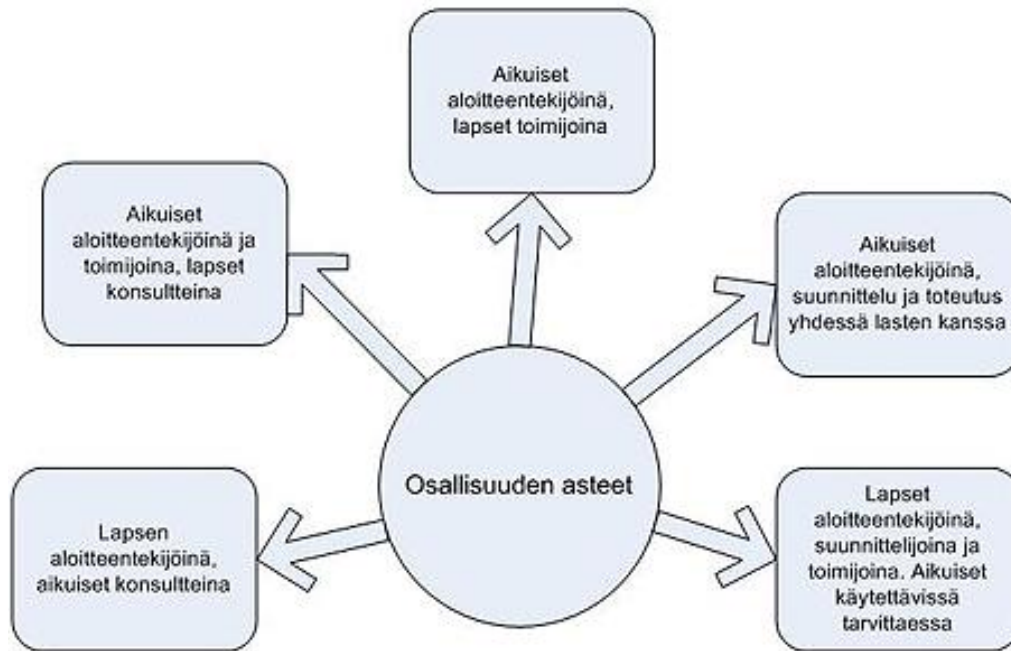
2.1 Osallistumisen kautta osallisuuteen

Osallisuudella on monta eri merkitystä. Esimerkiksi EU:n määritelmän mukaan sillä tarkoitetaan köyhyyden ja syrjäytymisen torjuntaa, osattomuuden poistoa. Toinen näkökulma määrittää osallisuuden kansalaisen perusoikeuksina. Osallisuus merkitsee myös kansalaisen ja julkisen organisaation valtasuhdetta. Nuorten kohdalla tämä tarkoittaa vallan ja resurssien lisääntymistä heidän oman elämänsä hallinnassa tai yhteiskunnallisessa ja paikallisessa päätöksenteossa. Osallisuutta voidaan siis tarkastella usealla eri tavalla, mutta nämä ovat myös yhteyksissä toisiinsa. Esimerkiksi hyvinvoinnin parantumisen myötä voidaan nähdä vaikutusmahdollisuuksienkin lisääntyvän, ja vaikutusmahdollisuuksien parantumisen myötä myös hyvinvointi lisääntyy. (Vehviläinen 2006, 76.)

Osallisuus on siis vuorovaikutusta muiden toimijoiden kanssa. Se on parhaimmillaan sitä, että nuoret saavat mahdollisuuksia sekä yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen, uudenlaiseen poliittisen toimijuuden löytämiseen, että itsetunnon kohentamiseen. Useimmiten nuorilla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa osallistumista täysin itse vaan se vaatii jonkinlaista tukea ja onnistumisen kokemuksia. Muun muassa kunnan nuor-

risotoimella on tässä asiassa tärkeä rooli. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 217 - 219.)

Osallisuutta voidaan myös havainnollistaa seuraavalla kuviolla osallisuuden asteista (Oranen 2009).

KUVA 2. Osallisuuden asteet (Oranen 2009)

Tärkeää on muistaa myös se, että osallisuuteen kuuluu vahvasti valinnanvapaus haluaako osallistua vai ei. Tämän valinnan mahdollisuus on olennainen osa osallisuuden ideologiaa. Tämä on syytä muistaa sen hyvin ilmeisen seikan vuoksi, että kaikki lapset ovat erilaisia. Kaikki eivät halua vaikuttaa samalla tavoin. Kiili (2006) jakaakin lapset muutoshaluisiin, kriittisiin, toiminnallisiin ja lapsikeskeisiin. Muutoshaluisilla ja kriittisillä lapsilla on tarve yhdessä aikuisten kanssa vaikuttaa asioihin sekä arjen tasolla että laajemmalla näkökulmalla lähiyhteisön suurempiin kokonaisuuksiin. Toiminnalliset lapset kirjaimellisesti haluavat toimintaa ja tekemistä. Lapsikeskeiset puolestaan kaipaavat enemmän lasten seuraa ja pitävät tiettyä etäisyyttä

aikuisiin. Osallistumisessa ja osallisuudessa tuleekin ottaa huomioon myös lapsien erilaisuus. (Lapsiasiavaltuutettu 2008, 68–69.)

Orasen mukaan (2009) lapsen osallisuudessa on kyse siitä, miten hän voi olla mukana määrittämässä, toteuttamassa ja arvioimassa hänen etunsa turvaamiseksi tehtävää työtä. Mahdollisuus olla osallisena ja mukana asioiden käsittelyssä itselle merkittävissä yhteisöissä on ratkaisevaa ihmisen identiteetin kehittymisen kannalta. Kyse on yhdestä kasvun ja kehityksen perusedellytyksestä. Osallistumisen kautta opitaan olemaan ja elämään yhdessä.

Käytännössä osallistuminen tarkoittaa toimintatapoja ja käytäntöjä, sosiaalista vahvistamista sekä kasvu- ja elinolojen parantamista. Osallisuus ei ole helppoa, vaan se vaatii paljon tukea, jatkuvuutta ja vuorovaikutusta. Osallisuudella on myös syvempi merkitys kasvatuksen lisäksi, sillä tavoitellaan myös muutosta sekä todellista vaikuttamista ja valtaa. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 217 - 219.) Osallisuudessa ei kuitenkaan ole kysymys vallankäytön maksimoinnista vaan sopimuksellisuudesta ja neuvotteluista, joissa sovitaan siitä, kuinka paljon nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa eri organisaatioihin ja aikuisiin. (Vehviläinen 2006, 78.)

Osallisuus voi tarkoittaa osallisuuden ja yhteenkuulumisen tunnetta esimerkiksi josakin yhteisössä jonkin vaikuttamisen ja harrastuksen kautta. Se voi olla myös kansalaisen mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon tai yhteiskunnan kehittämiseen. Osallisuus käsitetään yleensä laajemmaksi kuin osallistuminen. Esimerkiksi järjestötoiminta voi olla osallisuutta. (Siltaniemi, Perälähti, Eronen, Londe'n & Peltosalmi 2008, 43.) Osallisuus voi olla eräänlainen tunne, jonka saavuttamiseen tarvitaan tietoa, motivaatiota, taitoja ja valtaa vaikuttaa. Jotta nuori kykenisi tuntemaan osallisuuden, hänellä tulee olla riittävästi tietoa sekä halu osallistua ja sitoutua päätöksentekoon. (Vehviläinen 2006, 78.)

Vaikuttamisella käsitetään poliittisessa prosessissa, ja ennen kaikkea päätöksenteossa tapahtuvaa jonkinlaista vaikutusta tai muutosta. Osallisuuden ja vaikuttamisen yhteistä käsitettä voidaan kutsua vaikuttavaksi osallistumiseksi. (Horelli, Sotkasiira & Haikkola 2004, 136.) Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen vaativat lainsäädännölliset ja rakenteelliset edellytykset. Lainsäädännöllisesti nuorten osallisuus on määritelty

sekä perustuslaissa että YK:n lastenoikeuksien sopimuksessa. Myös kuntalaissa on määriteltä, että kunnan tulee järjestää mahdollisuus osallistumiselle. Mutta varsinainen käytännön pohjan osallisuudelle luo nuorisolaki. Nämä lait eivät kuitenkaan takaa kokonaisvaltaisesti sitä, vaan tarjoavat ainoastaan puitteet, joilla osallisuutta voidaan toteuttaa. Lakipykälät eivät muun muassa määrittele mikä on riittävää osallistumista. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 220.)

Nuorisolaissa puhutaan käsitteestä osallistuminen. (Aaltonen, 64 – 65.) Osallisuutta ja vaikuttamista tukevia rakenteita ovat esimerkiksi nuorisotyön eri muodot. Nämä voidaan jakaa neljään pääryhmään, joita ovat pysyväluonteinen perusnuorisotyö, nuorten osallistumista päätöksentekoon edistävät toimintamuodot, osallisuusprojektit ja nuorisojärjestöt. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 220 – 221.) Pysyväluonteinen perusnuorisotyö kunnissa tarkoittaa kunnan nuorisotaloja sekä kunnassa tehtävää nuorisotyötä. Nuorisotilojen toiminta on tärkeää, sillä se tarjoaa nuorille tilat sosiaaliseen oleskeluun, vaikuttavaan osallistumiseen sekä harrastustoimintaan. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 221.) Nuorisojärjestöjen suosio on vähentynyt vuosien myötä, mutta ne tarjoavat kuitenkin mahdollisuuksia osallistumiselle. Sitä kautta nuoret voivat järjestäytyä myös julkiseen osallistumiseen ja saada rahoitusta omalle toiminnalle. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 22.)

Opetusministeriön laatimassa nuorisopolitiikan ohjelmassa 2006 määritellään osallistuminen jo järjestetyn toiminnan, äänestyksen ja harrastusmahdollisuuksien lisäksi myös lapsen ja nuoren oikeudeksi tulla kuulluksi ja huomatuksi hänen lähtökohdistaan ikävaiheen mahdollistamalla tavalla (OPM 2006, 35.) Osallistumisen kannalta tärkeää on halu ja kyky toimia aloitteentekijänä itselle tärkeissä yhteiskunnallisissa asioissa. Osallistumiselle on kaksi tärkeää edellytystä, joita ilman osallistumista ei ole. Ensimmäinen on kansalaisen oma halu ja kiinnostus osallistua ja vaikuttaa. Toinen edellytys ovat tarjolla olevat mahdollisuudet ja väylät osallistua ja vaikuttaa. (Leinonen 2007, 26 – 27.)

Kun uusi jäsen liittyy yhdistykseen tai muuhun ryhmään ja haluaa osallistua toimintaan, ensimmäinen askel osallistumiseen otetaan yleensä jonkun kohtuullisen yksinkertaisen toiminnan kautta. Osallistutaan esimerkiksi talkoisiin, esitteiden jakamiseen, nimenkeruuseen, myyjäisten järjestelyihin tai muuhun sellaiseen toimintaa, jossa ei

tarvita erityistä yhdistyksen toiminnan kokemusta tai asiantuntijuutta. Yhdistyksen toiminnassa voidaan helposti tutustua muihin jäseniin. Tällainen osallistuminen muiden määrittelemään tekemiseen antaa mahdollisuuden osallistua myös vain väliaikaisesti tai lyhyesti sitoutumatta toimintaan sen enempää. Osalle jäsenistä tämä on juuri sen kaltaista osallistumista, jota he tavoittelevatkin. (Laitinen 2006, 85 - 86.)

Kaikille muiden määrittelemä osallistuminen ei kuitenkaan riitä. Ihmiset haluavat olla mukana myös miettimässä, miten asioita tehdään. Mahdollisesti myös käyttämässä valtaa, mitä päätetään tehdä. Pelkkä sopeutuminen muiden suunnitelmiin ei tunnu tyydyttävältä. Miten rakentaa sellaisia toimintatapoja, joissa uusi jäsen kokee mahdollisuuksien ja kykyjensä kohtaavan ja jossa uuden toiminnan ideoinnille on riittävästi tilaa. (Laitinen 2006, 86.)

Toisinaan osallistumista toiminnan suunnitteluun kannustetaan järjestämällä erityisiä tapahtumia, joissa osallistavia menetelmiä käyttäen pyritään saamaan jäsenten ääni kuulumaan suunnittelussa. Osallistavat menetelmät ovat työkaluja osallisuuden edistämässä ja tähtäävät pitkälti samoihin päämääriin kuin sosiokulttuurinen innostaminen eli ihmisten valtaistamiseen ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämiseen. Ihmisten taito käyttää mahdollisuuksiaan ja valtaansa kasvaa, kun he saavat lisää keinoja ja voimavaroja sekä uskoa omaan kykyynsä vaikuttaa elämäntilanteeseensa. Asiantuntijan rooli tässä tapauksessa on toimia käynnistäjänä, joka maltaa myöhemmin vetäytyä sivuun. Osallistumista toiminnan määrittelyyn kannustetaan usein myös esimerkiksi tekemällä jäsenkyselyitä tai järjestämällä verkon välityksellä tapahtuvaa ideointia. Tällaisissa tavoissa edistää jäsenten osallistumista on kuitenkin oltava tarkkana, ettei osallistuminen pelkisty tarkoittamaan mahdollisuutta vaikuttaa pieniin asioihin muiden asettamissa rajoissa tai suppeimmillaan kuulluksi tulemista. Kaikkia jäseniä tasavertaisesti kohtelevan demokraattisen yhteisön luominen edellyttää aikaa ja sinnikästä työskentelyä, jossa rakennetaan tietoisesti erilaisetkin mielipiteet kestävästä ilmapiiristä ja avointa toimintakulttuuria. (Laitinen 2006, 86.)

Täysivaltaisen osallistumisen määrittelyssä yhden kiinnostavan näkökulman tarjoaa nuorisotyö. Suomessa on 1990-luvulta alkaen toteutettu nuorten osallisuushankkeita, joiden tavoitteena on ollut tavalla tai toisella lisätä nuorten osallistumismahdollisuuksia kuntatasolla. Tavoitteena on ollut muun muassa tarjota nuorille osallistumisen ja

vaikuttamisen kokemuksia, joiden toivotaan vahvistavan heidän toimintaansa osallistuvina kansalaisina myös aikuisina. (Laitinen 2006, 86 - 87.)

Osallistuminen varsinaiseen toimintaan lienee tyypillisin tapa, johon jäsenten toivotaan sitoutuvan. Ensin tullaan mukaan järjestön avoimeen tarjontaan kuten tapahtumiin, kokouksiin ja koulutuksiin. Pikku hiljaa otetaan vastuuta ja lähdetään mukaan jäsenlehden tekoon, leirien ja tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen, tiedotteiden ja kannanottojen kirjoittamiseen, varainhankintaan, uusien jäsenten rekrytointiin ja hallitustyöskentelyyn. (Laitinen 2006, 89.)

Osallistuminen ajassa ja paikassa tapahtuvaan toimintaan viittaa kaikkiin niihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin, missä ihmiset ovat jo ylittäneet mukaan lähtemisen kynnyksen ja tulleet jonnekin: tapahtumaan, avoimeen tilaan, kokoukseen tai koulutukseen. Näissä tilanteissa osallistuminen tarkoittaa paitsi läsnäoloa myös kuuntelua, mielipiteiden ilmaisemista ja yhdessä tekemistä. Ajassa ja paikassa tapahtuvassa osallistumisessa olennaista on luoda paikalla olevan ryhmän ilmapiiri osallistumiseen kannustavaksi. Tilanteen suunnittelu tehdään niin, että osallistujilla on mahdollisuus osallistua erilaisiin omaan toimintatapaan ja osaamiseen. (Laitinen 2006, 89.)

2.2 Osallistuminen yhdistysten kautta

Gretschel kuvaa tutkimuksessaan (2002) miten osallisuus ja yhdistykset liittyvät toisiinsa. Yhdistykset ovat kansalaisten perusoikeuksiin kuuluvan yhdistymisvapauden (PeL 731/1999) sallima muoto yleisesti hyväksytyin tavoitteen saavuttamiseksi. Yhdistykset ja järjestöt ovat olleet hyvinvointiyhteiskunnan rakentajia eli vaikuttajia. Ne nostavat kansalaisyhteiskunnassa koettuja ongelmia julkiseen keskusteluun ja sitä kautta päätöksenteon piiriin.

Hyvinvointivaltioksi kehittyminen on tapahtunut järjestöjen ja valtion välisenä vuorovaikutuksena, jolloin kansalaiset ovat muotoilleet tarpeensa ensin yhdistystavoitteiksi ja organisaatiolle kuuluvia tehtäviä on otettu valtion ja kuntien vastuulle. Nyt yhdistykset puolestaan täydentävät hyvinvointivaltion palveluja. Asukkaat perustavat vapaaehtoisesti yhdistyksiä, joiden avulla ratkaisevat arkielämän ongelmia ja vaativat ratkaisuja kunnalta. (Gretschel 2002, 90.)

Kolmas sektori tarkoittaa Greschelin mukaan rakenteellisuutta, yksityisyyttä, voittoa tavoittelematonta, itsehallinnollisuutta ja vapaaehtoisuutta. Kolmanteen sektoriin kuuluva yksikkö on institutionalisoitunut eli rekisteröity, sillä on järjestyssäännöt, ja organisaatio erottuu ympäristöstään. (Gretschel 2002, 90.)

2.3 Nuorisotyön asema järjestöissä

Nuorisotyölain mukaan kunnilla on nuorisotyövelvoite ja järjestöt sekä nuoret ja heidän yhteisönsä vastaavat nuorisotoiminnasta. Laki määrittelee nuorisotyön työksi, jolla parannetaan nuorten elinoloja ja luodaan edellytyksiä nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisotoiminnalla tarkoitetaan laissa nuorten kansalaistoimintaa, joka edistää nuorten kasvua ja kansalaisvalmiuksia. Nuorisotyöasetuksen mukaan sekä kunnille että järjestöille myönnetään valtion rahoitusta nuorisotyöhön. Tämä rahoitus otetaan veikkausasetuksen mukaan veikkauksen tuotosta. (Cederlöf 1998, 12.)

Järjestöihin kuuluu niiden ilmoituksen mukaan lähes 700 000 nuorta. Varsinaisia nuorisotalan perusyhdistyksiä on Suomessa noin 6000. Järjestöjen mahdollistamaan toimintaan osallistuu vuosittain yli miljoona nuorta. Mahdollistavan aktiviteetin kautta myös sadat tuhannet aikuiset osallistuvat toiminnan ylläpitoon. Vapaaehtoisia säännöllistä järjestötyötä tekeviä toimitsijoita nuorisotalalla on noin 30 000. Nuorisotalan järjestöissä työskentelee noin 360 palkattua työntekijää. Valtionavustukset nuorten kansalaistoimintaan eli nuorisojärjestöille olivat 41 miljoonaa markkaa vuonna 1998. Järjestöt ovat kansalaisten aktiviteettia tehokkaimmin ylläpitävä taho Suomessa. (Cederlöf 1998, 14.)

Järjestötoiminnalla on Suomessa vahva perinne. Järjestöjen ja yhdistysten historiaa voidaan seurata 1800-luvulle. Järjestöt ovat kansalaistoiminnan organisatorinen perusta ja siten osa kansalaisyhteiskunnan perustaa. Järjestöjen kirjo on monivärinen ja moniarvoinen ja siksi se monimuotoisena kokonaisuutena ylläpitää liberaalia demokratiaa yhteiskunnassa. Järjestöjen ja muiden pääasiassa voittoa tuottamattomien instituutioiden ja yhteisöjen muodostama ns. kolmas sektori on viime vuosina nousut kasvavan kiinnostuksen kohteeksi, siinä on nähty hyödynnettäviä mahdollisuuksia hyvinvointivaltion ongelmien ratkaisuun.

Useat järjestöistä ovat tehneet nuorisotyötä ja edustaneet nuorisotoimintaa. Järjestöllinen nuorisotyö on Suomessa vanhempaa kuin nuorisotyö yhteiskunnan julkisin varoin toteutettuna. Järjestöjen kansalaistoiminta on ollut kimmoke koko valtiollisen, keskushallinnollisen, paikallisen ja alueellisen nuorisotyön kehitykselle. Nuorisotyö kokonaisuutenaan onkin kansalaistoiminnan ja yhteiskunnan julkisen toimen välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Nykyään julkinen ja kunnallinen nuorisotoimi ei yksin kykenisi samaan työpanokseen ja palvelujen tarjontaan ilman järjestöjen osuutta. Vastaavasti järjestöjen työ tarvitussa laajuudessaan ei olisi mahdollista ilman niiden saamaa yhteiskunnan julkista tukea. (Cederlöf 1998, 19 - 20.)

Järjestöjen nuorisotyössä säilyttämisen arvoinen perinne ja nykyhetken tarpeet kohtaavat. Kansalaistoiminta luo samanaikaisesti edellytyksiä sekä sosiaalisen yhteisöllisyyden että yksilöllisten valmiuksien ja taitojen kasvulle. Molemmat ovat inhimillisiä ja yhteiskunnallisia tarpeita. Kansalaistoiminta on ylläpitävä perinne ja sellaisenaan yhteiskunnan henkisiä toimintaedellytyksiä tukeva. Järjestötoiminta on itsessään osallisuutta ja kansalaisvalmiuksia lisäävää ja tuottavaa toimintaa. Samalla se on tuottavaa toimintaa siksi, että yhdistysten, yhteisöjen ja erilaisten ryhmien vapaaehtoistyö on usein avustavaa ja tukevaa, esimerkiksi talkootyö ja hyväntekeväisyys tms. Tällaisten toimintamuotojen edellyttämän ylläpito on yhteiskunnalle tarpeellista sen lisäksi, että työ itsessään on hyödyllistä. (Cederlöf 1998, 20.)

Toiminta järjestöissä ja järjestöjen mahdollistamaan toimintaan osallistuminen ulkopuolisena on enimmäkseen yhteisöllistä toimintaa. Samalla järjestötoiminnan yhteydessä opitaan monenlaisia perustaitoja ja valmiuksia, jotka ovat elämässä ja yhteiskunnassa selviytymisen perusedellytyksiä. (Cederlöf, 1998, 20.)

Järjestöjen mahdollistama nuorisotyö ja nuorisotoiminta ovat hyödyllisiä ja tuottavaa. Vapaaehtoistyökään ei kuitenkaan synny tyhjästä. Toiminnan suunnittelu, organisointi ja järjestäminen, toimijoiden motivoiminen ja tukeminen, kaikki tämä vaatii omat perusresurssinsa. (Cederlöf 1998, 20.)

2.4 Nuorten osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen

Osallistuminen ja syrjäytyminen liittyvät läheisesti toisiinsa. Puhuttaessa osallistumisesta, tarkoitetaan jotain positiivista, syrjäytyminen tuo yleensä negatiivisia mielleyhtymiä. Osallisuus on jotain mitä halutaan edistää, syrjäytymistä taas ehkäistä. Osallisuuden prosessissa puhutaan siirtymisestä osattomuudesta osallisuuteen ja siitä edelleen vaikuttamiseen. (Leinonen 2007, 31- 32.) Elina Nivala (2007, 292) kirjoittaa väitöskirjassaan kansalaisyhteiskunnan pyrkivän mielekkään paikan löytämiseen yhteisöjen ja yhteiskunnan jäsenenä. Siinä osallisuus muodostaa perustan kansalaisten monimuotoiselle osallistumiselle ja kriittisen toimijuuden kehittymiselle.

Osallisuus viittaa tunteeseen, jona osallistuja kokee kiinnittytyään yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin projekteihin, joissa hän kokee olevansa osallinen. Osallisuus voi joko liittyä edustukselliseen demokratiaan tai se voi olla osallistujasta itsestään lähtevää kansalaistoimintaa, kansalaisaktivismia tai järjestötoimintaa (Leinonen 2007, 26.) Piironen (2007, 5) määrittelee osallisuuden olevan sitoutumista ja halua vaikuttaa asioiden kulkuun, sekä vastuun ottamista myös seurauksista.

Anu Gretchel (2002, 50) toteaa osallisuuden olevan nimenomaan osallisuuden tunnetta. Hän määrittelee tunnetta termillä empowerment, voimaantuminen ja valtautuminen. Tässä nuori tuntee pätevyyttä ja pitää itse omaa rooliaan tärkeänä. Nuoren osallisuus on vuorovaikutuksellinen prosessi. Voimaantunut nuori tuntee pätevyyttä ja pitää omaa rooliaan merkittävänä. Valtautunut nuori tietää, millaisia vaikuttamisen keinoja on olemassa ja osaa käyttää niitä. (Laitinen 2006, 86 - 87.)

Osallisuus viittaa omakohtaiseen voimaantumisen tunteeseen, joka ilmenee kun osallistujat kiintyvät yhteisölliseen ja yhteiskunnallisiin prosesseihin. (Horelli – Sotkasiira –Haikkola, 2004, 136.) Vaikuttamisella tarkoitetaan jonkinasteisen muutoksen aikaansaamista poliittisessa prosessissa. Vaikuttaminen on osallistumista, jolla pyritään tuomaan oma mielipide esille. Vaikuttamisen väylinä voivat toimia esimerkiksi oppilaskunnat ja nuorisovaltuustot. (Leinonen 2007, 27.)

Erika Vainila (2008, 14) määrittelee osallistumisen olevan samoin väljästi ajateltuna sosiaalista toimintaa, jossa ollaan mukana muiden toimijoiden kanssa, kun taas vaikuttamisessa pyritään saamaan aikaan muutosta päätöksenteossa. Nuorten kuulemisessa ei yksin riitä mielipiteiden selvittäminen kuulemistilaisuudella tai jo päätök-

senteossa prosessina pitkälle vietyä asiana. Aitoa osallistumista ja osallisuutta koe-taan vasta, kun nähdään myös tuloksia, kuten perusteluja päätöksiä ja tai muutosta asioissa. (Vainila 2008, 39.) Osallisuutta rakennetaan nuorten omasta halusta tai päätöksestä, ja aikuisten tekemästä arviosta, missä määrin nuoret osallistuvat poliitti-seen keskusteluun ja päätöksentekoon. (Horelli – Sotkasiira - Haikkola 2004, 141.)

Osallisuudella on monta eri merkitystä. Esimerkiksi EU:n määritelmän mukaan sillä tarkoitetaan köyhyyden ja syrjäytymisen torjuntaa, osattomuuden poistoa. Toinen näkökulma määrittää osallisuuden kansalaisen perusoikeuksina. Osallisuus merkitsee myös kansalaisen ja julkisen organisaation valtasuhdetta. Nuorten kohdalla tämä tarkoittaa vallan ja resurssien lisääntymistä heidän oman elämänsä hallinnassa tai yhteiskunnallisessa ja paikallisessa päätöksenteossa. Osallisuutta voidaan siis tar-kastella usealla eri tavalla, mutta nämä ovat myös yhteyksissä toisiinsa. Esimerkiksi hyvinvoinnin parantumisen myötä voidaan nähdä vaikutusmahdollisuuksienkin li-sääntyvän, ja vaikutusmahdollisuuksien parantumisen myötä myös hyvinvointi lisään-tyy. (Vehviläinen 2006, 76.)

Osallisuus on siis vuorovaikutusta muiden toimijoiden kanssa. Se on parhaimmillaan sitä, että nuoret saavat mahdollisuuksia sekä yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen, uu-denlaiseen poliittisen toimijuuden löytämiseen, että itsetunnon kohentamiseen. Useimmiten nuorilla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa osallistumista täysin itse vaan se vaatii jonkinlaista tukea ja onnistumisen kokemuksia. Muun muassa kunnan nuorisotoimella on tässä asiassa tärkeä rooli. (Horelli, Haikkola & Sotkasiira 2008, 217 - 219.)

2.5 Sosiaalinen vahvistaminen on vahva ehkäisevän työn näkökulma

Sosiaalipedagogiikassa käsitteellä sosiaalinen on kolme eri merkitystä. Sosiaalinen tarkoittaa yhteiskunnallista eli yhteiskunnan sosiaalista rakennetta. Toiseksi sosiaali-nen viittaa yhteisöllisyyteen ja ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Sosiaaliset tai-dot ja kyky huomioida toiset kuuluvat tähän. Kolmanneksi sosiaalinen koskettaa yh-

teiskunnan vähäosaisimpien auttamista ja ihmisten keskenäistä solidaarisuutta. Tällöin sosiaalisuus nähdään arvona. (Hämäläinen & Kurki 1997, 15.)

Sosiaalinen vahvistaminen on kohdennettua toimintaa, joka keskittyy pääasiassa syrjäytymisen riskiryhmässä oleviin nuoriin. Sosiaalinen vahvistaminen nähdään prosessina, jossa parannetaan asteittain nuoren elämäntilannetta ja hallintaa. Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on nuoren saaminen yhteisölliseen toimintaan aktiiviseksi kansalaiseksi. (HE 28/2005; Karpela 2003.)

Myös nuorisolaissa käytetään sosiaalisen vahvistamisen käsitettä tarkoittaessa nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. (Nuorisolaki 27.1.2006/72.)

2.6 Syrjäytyminen nuoruusiässä

Syrjäytyminen on erilaisten sosiaalisten ongelmien kasautumista yksilölle ja yhteisölle. Syrjäytyminen ei kuitenkaan aiheudu yksittäisestä ongelmasta eikä se ole pysyvä tila, vaan prosessi, joka lähtee yksilöissä liikkeelle eri syistä ja etenee eri tavoin. Käsitteessä voidaan erottaa objektiivinen syrjäytyminen, joka liittyy resurssien ja kykyjen puutteeseen sekä subjektiiviseen syrjäytymiseen, jolloin yksilö hylkää tietoisesti yhteiskunnan arvot. Syrjäytymisessä voidaan sanoa olevan kyse siitä, että ihminen ajautuu sosiaalisesti ja kulttuurisesti arvostetun elämän ulkopuolelle – yhteisö joko jättää yksilön ulkopuolelle tai ihminen omasta tietoisesta valinnastaan jättäytyy yhteiskunnan ulkopuolelle. Tällöin syrjäytymisessä korostuu yksilön ja yhteiskunnan välisen kytkennän heikkeneminen. (Peruspalvelut Länsi - Suomen läänissä 2000, 247.)

Syrjäytymisen riskitekijöitä on selvitetty monissa tutkimuksissa, ja ne ovat jo varsin hyvin tiedossa. Ongelmien kasautumisen katsotaan johtuvan pitkästä kehityksestä, joiden on havaittu alkavan jo varhaislapsuudessa. Myös oppimisvaikeudet voivat johtaa sopeutumisongelmiin ja se johtaa heikkoon koulumenestykseen, mikä vaikeuttaa siirtymistä ammattiin tähtäävään koulutukseen ja onnistuneeseen työelämään. Asioiden syy – seuraussuhteet ovat kuitenkin niin monimutkaiset ja yksilölliset, että on mahdotonta ennustaa, miten syrjäytymisen prosessi jonkin nuoren kohdalla alkaa ja etenee. (Peruspalvelut Länsi – Suomen läänissä 2000, 248.)

Nuoren hyvinvoinnin keskeisiä sosiaalisia suhteita ovat kontaktit muihin ihmisiin, ikätovereihin ja perheeseen sekä erilaisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, jotka muodostavat sen sosiaalisen verkoston, jossa nuori elää ja toimii. Jäsenyys tietyssä sosiaalisessa verkossa on yksilöllisyyttä korostavassa yhteiskunnassa nuorelle hyvin tärkeää, sillä vasta verkoston jäsenenä nuori tuntee kuuluvansa johonkin, olevansa osallisena jossakin. Verkosto on nuorelle tärkeä sosiaalisen tuen lähde, joka vaikuttaa elämäntapaan hyvin monissa asioissa aina koulunkäynnistä vapaa-ajan harrastuksiin tai rikollisuuteen. Sosiaalinen verkosto voi olla nuorelle yhteiskuntaan kiinnittävä sekä siitä syrjäyttävä elementti. (Suutari 2002, 99.)

Sosiaalisen verkoston käsite kuvaa sekä nuoren sosiaalisessa ympäristössä olevaa suhteiden kokonaisuutta että rakennetta. Sosiaalisilla verkostoilla tarkoitetaan yksilöiden henkilökohtaisia sosiaalisen tuen verkostoja, jotka muodostuvat ystäväistä ja tuttavista ja auttavat selviytymään arkipäivän ongelmista ja kriiseistä. Nuorten sosiaaliset verkostot muodostuvat niistä ihmisistä, joiden kanssa nuori on elämän eri alueilla säännöllisesti tekemisissä ja joilla on merkitys nuoren elämässä.

Yleensä nuoren tärkeimmät sosiaaliset kontaktit ovat lähinnä ystävät, kaverit ja perheenjäsenet. Muita toimijoita nuoren sosiaalisessa verkostossa voivat olla sukulaiset, naapurit ja viranomaiset. (Suutari 2002, 100.) Sosiaalisen verkoston perinteisinä funktioina on ollut tukea nuoren kiintymistä yhteiskuntaan, ennen kaikkea työhön ja koulutukseen. Verkoston tehtävänä on ollut auttaa nuorta selviytymään stressaavista tilanteista ja ehkäistä erilaisia ongelmia sekä avata ovia yhteiskunnan keskeisille kentille. Katkokset yhteiskuntaan integroitumisessa ja syrjäytymisessä työn ja koulutuksen kentiltä ovat saaneet usein yhdeksi taustatekijäkseen sosiaalisen verkoston ongelmat. (Suutari 2002, 106.)

Ulvinen (1998, 52) pitää nuoren syrjäytymistä nyky- yhteiskunnan ennen muuta sosiaalisten sidosten katkeamisena tai puuttumisena. Erilaisten sosiaalisten sidosten puuttuminen aiheuttaa katkoksen nuoren integroitumisprosessiin ja voi johtaa yhteiskunnasta syrjäytymiseen. Voidakseen integroitua yhteiskuntaan nuorella on oltava riittävä sosiaalisten siteiden muodostama sosiaalinen verkosto. Tähän sisältyy yh-

teiskunnassa menestymiseen tarvittavia pääoman muotoja, ennen kaikkea kulttuurista ja sosiaalista pääomaa.

Nuoren verkostoon kuuluvien sosiaalisten sidosten määrä ja sosiaalisen merkityksen rakenne tarkoittavat sosiaalista pääomaa. Kulttuurinen pääoma puolestaan viittaa siteiden laadullisiin ominaisuuksiin, esimerkiksi verkostoon kiinnittyneiden ihmisten koulutus- ja ammattitaustaa. Nuori elää syrjäytymisriskin alla, jos hänellä on vähän sosiaalisia siteitä tai ne ovat heikkoja. Viime vuosina nuorten elämänkulussa monet perinteiset sosiaaliset sidokset ovatkin heikentyneet. Elämänkulussa ovat muuttuneet aiempaa väljemmiksi esimerkiksi luokka-, alue- ja perhesidonnaisuus, ja yksilöiden oman vallan ja vastuun merkitys päätöksenteossa ja elämänhallinnassa on vastavasti korostunut.

Nuorten elämästä eivät kuitenkaan ole mureenneet tai hävinneet kokonaan sosiaaliset suhteet ja sosiaalinen kumppanuus. Tärkeinä ehtoina pidetään nuorten sosiaaliselle ja taloudelliselle integraatiolle tasapainoisia sosiaalisia suhteita ja hyvää sosiaalista elämää. Nuoren yhteiskuntaan kiinnittymisen kannalta yksi keskeisistä sosiaalisen verkoston ominaisuuksista on sosiaalinen tuki. (Heikkinen 1999, 139.) Liisa Horelli on tutkinut paljon lasten ja nuorten osallisuutta sekä julkaissut useita tutkimuksia ja kirjoituksia aiheesta. Osallistumisen pienet tikkaat Horelli loi vuonna 1993 tutkiessaan Kiteellä Rantalalan koulun 7-12-vuotiaiden lasten ympäristösuunnitteluhanketta. Hankkeen tavoitteena oli seurata ja tukea lasten ja nuorten osallistumista elinympäristönsä kehittämiseen. (Horelli 1994, 3.)

Horellin (1994, 38) osallistumisen pienet tikkaat (taulukko 2) on viisi portainen asteikko, joka kuvaa lasten osallistumista suunnitteluun. Vaikka portaikkoa on alun perin käytetty kuvaamaan lasten osallistumista, sitä on käytetty myös nuoria koskevissa tutkimuksissa. Liisa Horelli on muunnellut osallistumisen pienet tikkaat Sherry R. Arnsteinin kahdeksan luokkaisesta osallistumisen asteikosta suomalaisemmaksi versioiksi. Arnsteinin vuonna 1969 julkaisema asteikko kuvaa kansalaisten osallistumisen eri asteita, erityisesti suunnitteluun liittyvissä päätöksenteoissa. Asteikko määrittelee kansalaisten ja julkisen organisaation välistä valtasuhdetta.

Lasten oma suunnittelu,

aikuiset apulaisina
Lasten ja aikuisten suunnitteluyhteistyö
Lasten osallistuminen aikuisten suunnitteluun
Lasten kuuleminen
Lasten sopeuttaminen valmiisiin suunnitelmiin

Taulukko 1. Horellin pienet tikkaat (Horelli 1994, 38)

Portaikoon alin askelma, lasten sopeuttaminen valmiisiin suunnitelmiin, kuvaa lasten osallistumattomuutta suunnitelmien tekoon. Tällä tasolla lapset eivät pysty vaikuttamaan, eikä heidän mielipidettään kysytä. Toinen askelma, lasten kuuleminen, kuvaa lasten mielipiteiden huomioon ottamista ilman, että se vaikuttaa päätöksentekoon. Tällä tasolla lasten mielipiteet kysytään, mutta päätökset tehdään aikuisten kesken. Kolmas askelma, lasten osallistuminen aikuisten suunnitteluun, tapahtuu aikuisten ehdoilla. Lasten mielipiteet kysytään ja heidän ajatuksillaan voi mahdollisesti olla vaikutusta, mutta aikuiset päättävät edelleen. Todellinen suunnittelu lasten ja aikuisten kesken on sellaista, jossa molempien osapuolten näkemykset ovat tasavertaisia. Vasta tikkapuiden neljäs askelma on todellista osallistumista. Neljäs askelma, lasten ja aikuisten suunnittelu yhteistyö, on jo enemmän lasten itsenäistä suunnittelua ja tekemistä, jossa aikuiset ovat tausta- ja tukihenkilöinä. (Horelli 1994, 38 - 39.) Viides tikkapuiden ylin askelma, lasten oma suunnittelu, aikuiset apulaisina, on Selvästi Innostaja ainesta – hankkeen projektikoordinaattori Susanna Leimiö - Reijosen (Leimiö - Reijoinen 2007, 9.) mukaan todellista osallisuutta, jossa todelliset osallistumismahdollisuudet mahdollistavat minuuden rakentamisen sekä osallisuuden kokemukset.

Anu Flöjt on käyttänyt tikkaita Jyväskylän yliopiston tehdyssä väitöskirjassaan Nuori osallistujana elinympäristön suunnittelussa – nuoren ryhmätoiminnan laadun kehittäminen. Väitöskirjassaan hän tutki muun muassa erilaisia osallisuuden mittareita, joista Horellin pienet tikkaat keskittyvät enemmän arvioimaan vaikuttamista kuin osallisuutta.

Anu Flöjt (1999) on kuvannut Nuorten ääni -ryhmien menetelmäoppaassa nuorten toimintaosallisuutta määrittellen nuorten roolia suhteessa aikuisiin. Samankaltaista ajattelumallia on aikaisemmin rakentanut myös Liisa Horelli (1994) tutkiessaan lasten osallistumista yhdyskuntasuunnitteluun. Flöjtin (1999) mukaan portaikon ensimmäisellä (alimmalla) tasolla oleva *tieto-osallisuus* tarkoittaa minimaalista ja vain muodollista osallistumista hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen. Siinä nuoret antavat tietonsa aikuisille niitä kysyttäessä. Vuorovaikutus on tällöin luonteeltaan ulkoista tiedonsaantia, kuulemista, äänestämistä ja kyselyyn vastaamista.

Toisella tasolla *Konsultaatio-osallisuus* merkitsee aikuisten ja nuorten vuorovaikutteista yhteissuunnittelua siten, että nuoret kertovat asioistaan aikuisille neuvotteluprosessissa. *Päätösosallisuus* mahdollistaa nuorten aktiivisen roolin ja rajatun valtakäytön asioista päätettäessä. Neljännellä tasolla *toimeenpano-osallisuus* antaa nuorille enemmän tilaa päättää asioista itse tai olla vähintäänkin mukana päättämässä mitä toimenpiteitä ja resursseja tarvitaan. Viidennen askelman, *toimintaosallisuus*, Flöjt on lisännyt alkuperäiseen portaikkoon, koska hänen käsityksensä mukaan nuoret haluavat olla paitsi suunnittelemassa toimeenpanon sisältöä myös tekemässä projektit valmiiksi. Tällä korkeimmalla tasolla nuoret toteuttavat tai ovat mukana toteuttamassa projektiaan. (Flöjt 1999.)

FLÖJT (1999)	HORELLI (1994)	OSALLISUUDEN LAAUTU
5) Toimintaosallisuus	Lasten ja/tai nuorten oman suunnittelu, aikuiset apulaisina.	Osallisuus on todellista.
4) Toimeenpano-osallisuus	Lasten ja/tai nuorten suunnittelu-yhteistyö.	Osapuolet tasavertaisia, pyrkimys synteisiin.
3) Päätösosallisuus	Lasten ja/tai nuorten osallistuminen aikuisten	Osallistuminen aikuisten ehdollistamaa esim.

	suunnitteluun.	viiteryhmä.
2) Konsultaatio-osallisuus	Lasten ja/tai nuorten kuuleminen.	Kaksisuuntainen informaatio vaihto ilman todellista vaikuttamista päätöksentekoon.
1) Tieto-osallisuus	Lasten ja/tai nuorten sopeuttaminen valmiisiin suunnitelmiin.	Vallitseva osattomuuden käytäntö.

Taulukko 2. Osallisuus yhdyskuntasuunnittelussa. (Flöjt 1999; Horelli 1994).

2.7 Lapsuuden määrittelyä

Lähestyttäessä lapsuutta ja sen moninaisuutta, taustalla vaikuttaa hyvin voimakkaasti oma ihmiskäsityksemme, se millaisena koemme ihmisen ja ihmisyyden. Parviaisen (2005, 18) mukaan ihmiskäsityksemme koostuu uskomusten, tiedon ja arvojen luomasta järjestelmästä, jonka pohjalla vaikuttaa myös eettinen näkökulma. Voidaan ajatella, että ihminen tai ihmisuus on lähtökohtaisesti problemaattinen ja se vaatii tietynlaisen käsityksen tai määrittelyn, jotta sitä voidaan ylipäättään ymmärtää. Parviaisen tuokin esiin Patrikaisen (1997) näkemyksen siitä, kuinka muodostettu ihmiskäsitys ohjaa kaikkea toimintaamme suhteessa muihin ihmisiin. (Parviainen 2005, 18.) Tätä ajatusta voidaan hyvin soveltaa myös puhuttaessa lapsikäsityksestä ja toimintamme suhteessa lapsiin.

Myös Karlsson (2001, 29) tuo esiin sen, kuinka lapsesta ja lapsuudesta muodostetut käsitteet ja etenkin niistä muodostetut tulkinnat vaikuttavat joko tietoisesti tai tiedostamattomasti toimintaamme. Lapsi ja lapsuus siis rakentuvat näkemyksistämme ihmisestä, tiedosta, toiminnasta ja oppimisesta. (Karlsson 2001, 29.) Tärkeä havainto on myös se, että lasten omat käsitykset itsestään vaikuttavat heidän toimintaansa. Lasten itsestään muodostamiin käsityksiin vaikuttaa puolestaan vahvasti se, kuinka heitä kohdellaan. Parviainen (2005, 14) tuo esiin Brofenbrennerin näkemyksen sosiaalisuudesta, kasvatuksesta yhteiskunnan jäseneksi. Tässä sosialisointiprosessissa yhteiskunnan arvot, normit ja tavat toimia ohjaavat lapsen kokemuksen rakentumista itsestään ja ympäristöstään. (Bardy 2009, 18.)

2.8 Ihmisen elämää lapsuus iässä

Lapsuus on voimakasta kehittymisen aikaa niin biologisesti, psykologisesti kuin sosiaalisestikin. Lapsuuteen on tarjolla yllättävän monia lähestymistapoja, jotka ohjaavat käsityksiämme. Esimerkiksi yksilöllisenä ilmiönä, lapsuus voidaan ajatella olevan sosiaalisten suhteiden ja henkilökohtaisten tapahtumien kokemuksellinen kokonaisuus. Lapsuuden rakentuminen riippuu myös paljon siitä, kuinka se kerrotaan. Yksilöstä tarkasteltuna yksilön lapsuus muodostuu omien kokemusten ja sosiaalisten suhteiden kokemusten symbioosina. Vuorovaikutuksessa rakentuvat suhteet itseen, läheisiin, yhteisöön, yhteiskuntaan ja maailmaan. Lapsuus ensimmäisenä elämänvaiheena rakentaa myös perustan aikuisuudelle. Lapsuudessa muodostetaan ne ihmisyyden syvärakenteet, joilla on suuri vaikutus myöhempien elämänvaiheiden aikana. (Bardy 2009,18.)

Lapsuus on myös sekä kulttuurinen että yhteiskunnallinen ilmiö. Lapsuus, kuten aikuisuuskin määritellään lapsuuden ja aikuisuuden keskinäisissä suhteissa. Lapsuuden määritelmät muuttuvat kulttuurin muutosten ja aikakauden mukaan. Lapsuudella on kuitenkin oma paikkansa sosiaalisessa järjestyksessä, vaikka lapsuutta edustavat yksilöt vaihtuvatkin. Lapsuutta voidaan tarkastella eri näkökulmista ja sitä voidaan kuvata esimerkiksi jakamalla lähestymistavat neljään eri ulottuvuuteen. Ensiksi lapsuus on ihmisten elämää lapsuuden iässä, toiseksi lapsuus on lapsiväestöä edustaville jäsenille varattu tila yhteiskunnan rakenteissa, kolmanneksi lapsuus on yksi osa aikuismielen rakenteita ja neljänneksi lapsuus on myös vanhempien sukupolvien lapsuuksien rakennelma kulttuurisessa muistissa. Lapsuudella voidaankin olettaa olevan suhde, paikka ja syvyys. Lisäksi aikuisten oma lapsuus vaikuttaa heidän lastensa lapsuuteen ja lapsuus vaikuttaa puolestaan aikuisuuteen. Yhteiskunta ja lapsuus vaikuttavat toisiinsa siis molemmin puolin. (Bardy 2009, 18–19.)

2.9 Lapsuuden ulottuvuudet

Karimäki (2008, 1) tuo artikkelissaan esiin Bardyn (1996) hieman samankaltaisen kuvauksen lapsuuden ulottuvuuksista. Bardy jakaa lapsuuden lasten lapsuuteen, lapsuuteen yhteiskunnallisena rakenteena, lapsuuteen aikuisen ajattelun rakenteissa ja lapsuuden kulttuurisena rakenteena sukupolvien lapsuuksissa. Karimäki täydentää

Bardyn määritelmää Riihelän (2008) lisähuomiolla, joka tasoittaa lapsuuden määritelmää verraten lasten ja aikuisten näkökulmaa. Riihelä täydentää Bardyn neljää ulottuvuutta kahdella lisäulottuvuudella, jotka ovat lapsuus rakenteena lasten ajattelussa sekä lapsuus kulttuurisena rakenteena lapsisukupolvien lapsuudessa. (Karimäki 2008, 1-2.)

2.10 Lapsuus ilmiönä

Haluan tuoda lapsuuden ilmiöön vielä yhden merkittävän näkökulman, joka on vahvasti läsnä tämän päivän yhteiskunnassa. Lapsuutta voidaan katsoa myös psykologis-pedagogisen määrittelyn kautta. Psykologis-pedagoginen määritelmä sitoo useita edellisiä määritelmiä yhteen. Lapsuus nähdään psykologis-pedagogisessa näkökulmassa yksilöllisenä ilmiönä, elämänvaiheena, joka on suurelta osin väliaikainen, jossa korostetaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Tässä käsityksessä lasta ohjataan, opetetaan, suojellaan ja kasvatetaan. Lasta sosiaalistetaan yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi. (Alanen 2001, 178.)

Toisin sanoen lapsuus ihmisen ensimmäisenä elämän vaiheena on hyvin monipuolinen, voimakkaasti muuttuva ja kehittyvä. Lapsuutta voidaan tarkastella niin yksilön, yhteisön, kulttuurin, historian, aikuisen kuin lapsen näkökulmasta. Voidaan todeta, ettei se ole mikään erillinen prosessi, vaan ainutkertainen, yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle tärkeä elämänvaihe, joka olemassaolollaan vastaanottaa rakennusaineita näistä kaikista ja vastaavasti vaikuttaa ympäristöönsä eri ulottuvuuksilla. (Karlsson 2001, 13.) Opinnäytetyön perustalla vaikuttaa lapsikäsitys, joka painottaa psykologis-pedagogista, yhteiskunnallista ja kulttuurista orientaatiota, joka tunnustaa yksilön arvon tuoden lapsinäkökulman tasavertaisena aikuisnäkökulman rinnalle. Tässä työssä lapsi nähdään kasvavana, kehittyvänä ja oppivana yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä. Lapsi on juuri tällä hetkellä arvokas, omassa elämässään toimiva aktiivinen subjekti.

2.11 Lapselle on tärkeää

Lapselle on tärkeää, että hän saa mahdollisuuksia kokea itsensä aktiiviseksi subjektiksi. Tämän hetken lapsitutkimus monista tieteen eri näkökulmista painottaakin lap-

sikäisyyttä, jossa lapsi koetaan osaavana, kyvykkäänä ja taitavana toimijana. (Karlsson 2001, 13.) Lapsuuden määrittelyn tarkastelulla tuodaan esiin, kuinka monitahoisesta ja syvällisestä ilmiöstä on kyse. Eri näkökulmien esiin tuominen valottaa myös sitä, kuinka monella tavalla voimme ajatella lapsuuden rakentuvan. Tämä ajatus auttaa myös ymmärtämään, kuinka monissa eri ulottuvuuksissa tai tiloissa lapsuutta rakennetaan ja kenen näkökulmasta. Lasten keskeneräisyys tai kyvyttömyys ei mones- tikaan ole syy lasten aktiivisen osallistumisen esteeksi, vaan syynä on useasti aikuisten toimintakulttuuri. Aikuisten toimintakulttuuri ja sen tapa organisoida toimintaa heikentää lasten asemaa sekä heidän mahdollisuuksiaan aktiiviseen ja aloitteelliseen osallistumiseen ja osallisuuteen (Karlsson 2001, 13.)

3 NUORISOLAKI

Vuoden 2011 alussa tullut nuorisolain uudistus edellyttää kunnilta paikallisten viranomaisten monialaista verkostoitumista yhteistyöhön ja etsivää nuorisotyötä. Lain tulokinnasta kunnissa ei ole vielä riittävästi tietoja, jotta voitaisiin analysoida lain vaikutuksia. Laki velvoittaa nuorisotyön, koulun, työhallinnon sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Nuorisotyötä määrittävät nuorisolakien (2006 ja 2011) lisäksi monet muut lait ja myös YK:n yleissopimus lasten oikeuksista sekä laki lapsiasiainvaltuutetusta (2004). Näihin lakeihin vertautuu hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma (2007–2011). Meneillään on jo kolmannen hallituksen politiikkaohjelma, jota toteutetaan niin sanotulla monialaisella mallilla. Sen mukaan nuorten koulutusta, syrjäytymistä, työllistymistä ja muita nuoria koskevia asioita pyritään koordinoimaan lapsi- ja perhepolitiikan, koulutus-, tasa-arvo-, työllisyys- ja asuntopolitiikan sekä terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa (pääministeri Mari Kiviniemen hallituksen ohjelma 22.6.2010). Edellä mainitut politiikkaohjelmat korostavat ehkäisevää työtä ja varhaista ongelmiin puuttumista muun muassa tukemalla lasten ja nuorten osallistumista ja kuulemista sekä lasten oikeuksista tiedottamista. Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria pyritään saamaan mukaan työpajatoimintaan ja nuoria ohjataan tukipalveluihin. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä nuorisotyöllä on jatkuvasti kasvava rooli. Lastensuojelulain ja nuorisolain lasten ja nuorten kasvua ja hyvinvointia edistävien yleisten säännösten kehittämistyöryhmä ehdottaa lasten, nuorten ja perheiden asioiden koordinoimiseksi seuraavallakin halli-

tuskaudella valtioneuvostotason yhteistyötä yli hallinnonalarajojen. (Paakkunainen & Suurpää 2011,114.)

Nuorisolaissa (72/2006) osallistumisena käsitetään ”mahdollisuuksia osallistua paikallista nuorisotyötä sekä nuorisopolitiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn” ja lisäksi ”nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa”. Nuorten kuulemisesta ja osallisuudesta säädetään nuorisolain pykälässä kahdeksan. Pykälässä sanotaan ”Nuorille on järjestettävä mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja – politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa”. (Aaltonen ym. 2009, 72.) ”Lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja”. (Vehviläinen 2008, 104.)

Nuorisolailla on pyritty pienentämään nuorten ja aikuisten välistä vallan kynnystä. Kynnyksen pienentämisen tarkoituksena on lisätä tietoa ja tuoda esille uusia keinoja, jotka lisäävät nuorten halua vaikuttaa ja tulla kuulluksi. Jotta tämä toteutuisi, tarvitaan kuitenkin konkreettisia vaikuttamisen paikkoja, joissa kuuleminen voidaan helposti toteuttaa. (Vehviläinen 2006, 78.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus on kvantitatiivinen. Empiirinen osuus on koottu tutkimusaineistona, jota on kerätty liminkalaisilta seitsemäsluokkalaisilta helmikuussa 2011. Tutkimuslupa anottiin Hannu Krankan koulun rehtori Antero Nivalta. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat 143 oppilasta Hannu Krankan koulusta. Nuoret ovat iältään 13 - 14-vuotiaita. Tutkimuksessa tutkitaan sitä, miksi liminkalaiset seitsemäsluokkalaiset ovat mukana 4H-yhdistyksen toiminnassa. Kerätään myös tietoa nuorilta toiminnan kehittämiseen ja mielipiteitä kerhoista yms. yhdistyksen toiminnasta. Tiedonkeruumenetelmänä on Survey -kysely, jossa tutkija jakaa kyselylomakkeet ja voi tarvittaessa tarkentaa kysymyksiä. Kyselyn henkilökohtainen vieminen parantaa palautusprosenttia ja myös väärinkäsityksiä selviydytään, jos tutkija voi selventää kysymyksiä. Tulokset analysoitiin tilastollisesti. Tuloksien perustella voidaan sanoa, että nuoret ovat olleet pääosin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä 4H-yhdistyksen toimintaan. Tutkimustuloksien poh-

jalta saatiin hyödyllistä tietoa valtakunnallisesti 4H:n toiminnan palvelujen kehittämiseen, ajatellen 13 – 14 -vuotiaita nuoria.

4.1 Tutkimusongelmat

Tämän opinnäytetyön pää tutkimusongelmana selvitetään Limingan kunnan seitsemäsluokkalaisten aktiivisuutta Limingan 4H-yhdistyksen toiminnassa.

1. Miksi Limingan 4H-yhdistyksen toiminta on tärkeää 13 – 14 -vuotiaalle?
2. Miksi siihen osallistutaan?

4.2 Tutkimuksen menetelmät

Tutkimusmenetelmäksi valittiin Survey-tutkimus, koska se soveltuu hyvin kyselyn tiettyä muotoa ja sisältöä noudattavaan rakenteeseen. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeena Hannu Krankan koulun seitsemäsluokkalaisille, anonyyminä kyselynä kaikkiaan 143 seitsemäsluokkalaisille

4.3 Survey-tutkimusstrategia

Survey-tutkimus kuuluu kvantitatiivisiin eli määrällisiin tutkimusmenetelmiin, josta tässä tutkielmassa hyödynnetään aineiston keräämisen suunnittelua, tutkittavien henkilöiden valintaa, kyselyn toteuttamista valittuun kohderyhmään ja muuttujien esittämistä taulukkomuotoisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002.) Survey on eikokeellinen tutkimusmenetelmä, joka toteutetaan kyselyn tai haastattelun avulla. Survey-tutkimuksen tyypillinen ominaisuus on tiedon kerääminen standardoidussa muodossa tietyltä joukolta ihmisiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002.) Standardoidussa menettelyssä tietyt asiat kysytään valituilta tutkittavilta joukoilta ihmisiä tarkalleen samalla tavalla. Tutkittavat yksilöt valitaan esimerkiksi sopivaa otantamenetelmää tai satunnaisotantaa käyttäen jostain laajasta tutkimuksen kohteen perusjoukosta. Tavoitteena on otoksen perusteella tehdä päätelmiä, jotka koskevat valittua perusjoukkoa. (Peltonen, 2002) Valitusta joukosta ihmisiä poimitaan tietty otos yksilöitä, joilta kerätään suhteellisen pieni määrä aineistoa, joka esitetään standardoidus-

sa muodossa. Survey-tutkimuksessa käytetään tavallisesti kyselylomaketta tai strukturoidaan haastattelua. Kerätyn aineiston avulla pyritään kuvamaan, esittämään, vertailemaan ja selittämään ilmiöitä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2002.)

Tässä tutkielmassa survey-tutkimusmenetelmää on käytetty siten, että ensin laadittiin ennalta kysymykset, joilla saadaan nuorten mielipiteet ja tieto siitä esim. miksi ovat mukana Limingan 4H-yhdistyksen tarjoamassa harraste toiminnassa. Tämän jälkeen toteutettiin varsinainen survey-tutkimus johon otettiin mukaan satunnaisesti 143 Limingan seitsemännen luokan oppilasta. Sain rehtorilta luvan, että voin mennä koulun aikana teettämään oppilaille kyselylomakkeen. Teetin yhden päivän aikana 143 seitsemäsluokkalaiselle kyselyn.

5 TUTKIMUKSEN VASTAUKSET JA ANALYYSI

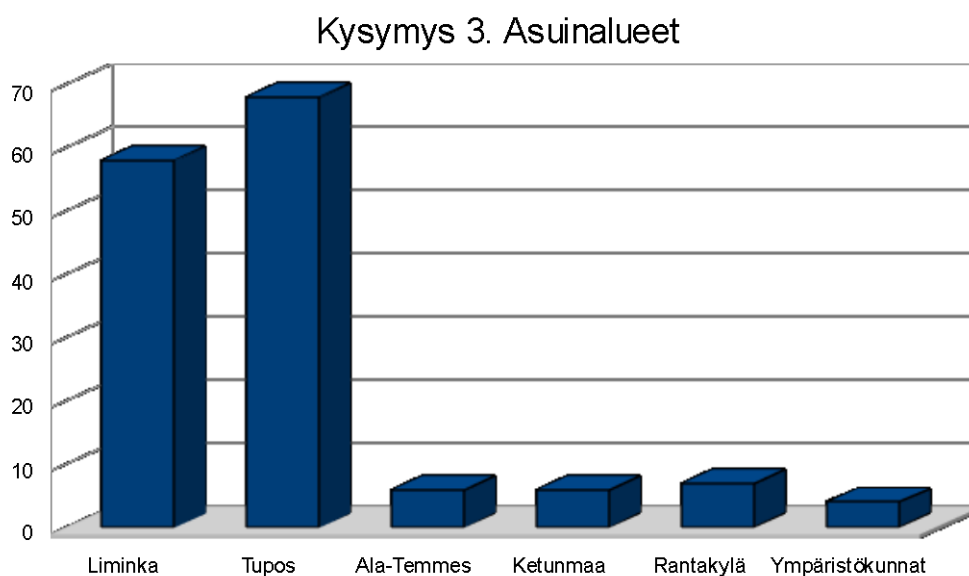
5.1 Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot

Kyselyyn vastasi 143 seitsemäsluokkalaista 167. Lomakkeen kysymyksessä yksi tiedusteltiin vastaajien sukupuolta. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto joko kohtaan tyttö tai poika. Vastauksia kysymykseen saatiin 143 kappaletta. Vastanneista tyttöjä oli 73 henkilöä, 51 prosenttia ja poikia oli 70 henkilöä, 49 prosenttia.

Kysymyksessä kaksi pyrittiin selvittämään vastaajien ikäjakaumaa. Kysymykseen vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan vastaus. Vastauksia kysymykseen kertyi 143 kappaletta. Ikäjakauma oli 13 - 14-vuotiaat. Vastaajista 13-vuotiaita oli 120, 84 prosenttia. Vastaajista 14-vuotiaita oli 23, 16 prosenttia.

Kysymyksessä kolme tiedusteltiin vastaajien asuinpaikkaa. Vastausvaihtoehdot olivat Liminka (keskusta), Tupos, Ala-Temmes, Ketunmaa, Rantakylä ja muu, mikä. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto. Vastauksia kysymykseen saatiin 143 kappaletta. Vastanneista 58 eli 41 prosenttia oli Limingasta. 62 eli 44 prosenttia oli Tupoksesta. kuusi eli neljä prosenttia Ala-Temmekseltä. Kuusi eli neljä prosenttia

Ketunmaasta. Seitsemän eli viisi prosenttia Rantakylästä. Neljä eli kaksi prosenttia muualla asuvaa.

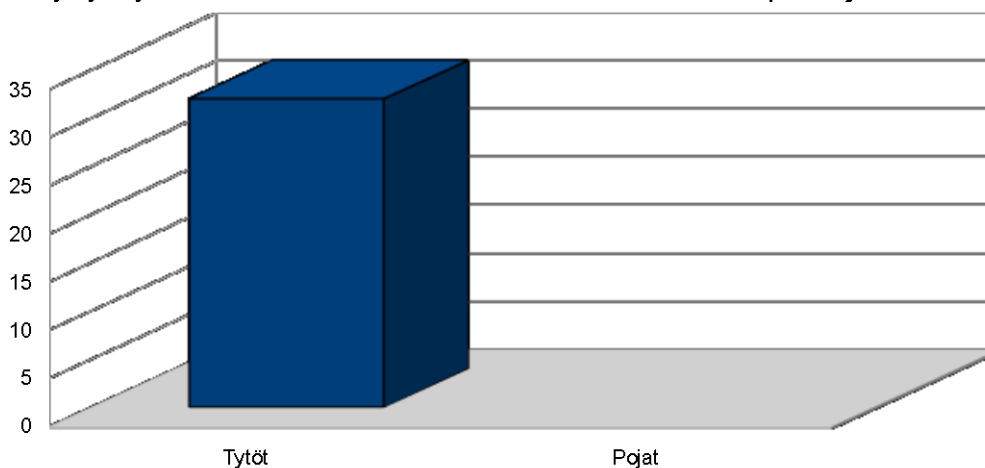

Kuva 1. Seitsemäsluokkalaisten asuinalueet.

5.2 Osallistuminen 4H:n toimintaan vuoden aikana

Kysymyksessä neljä kartoitettiin osallistumista 4H:n toimintaan kuluvan vuoden aikana. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto joko kohtaan kyllä tai ei, jos vastaaja vastasi kyllä, vastaajalla oli mahdollisuus tarkentaa mihin toimintaan hän oli osallistunut. Vastauksia kysymykseen saatiin 143. Kyllä vastauksia tuli 32 kappaletta eli 22 prosenttia. Ei vastauksia tuli 111 kappaletta eli 78 prosenttia. Tytöistä 32 osallistui yhteen tai useaan toimintaan. Yksikään poika ei ollut osallistunut 4H:ntoimintaan. Tyttökerho oli suosituin, siihen osallistui 13 vastaajaa.

Kysymys 4. 4H:n toimintaan osallistuneiden sukupuoli ja määrä

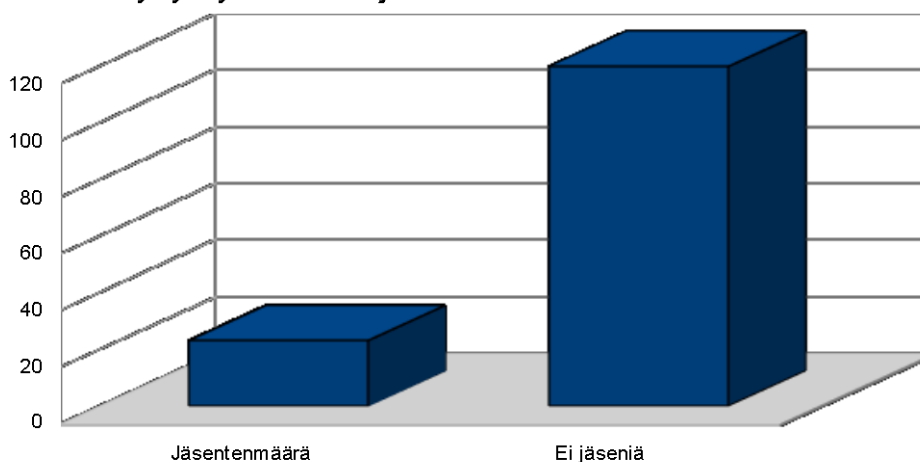

Kuva 2. 4H:n toimintaan osallistuneiden määrä

5.3 Jäsenten määrä Limingan 4H-yhdistyksessä

Kysymyksessä viisi tiedusteltiin 4H:n jäsenten tämän hetkistä määrää. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto kohtaan kyllä tai ei. Vastauksia kysymykseen saatiin 143. Kyllä vastauksia tuli 23 kappaletta eli 16 prosenttia ja ei vastauksia 120 kappaletta eli 84 prosenttia.

Kysymys 5. 4H:n jäsenten määrä keväällä 2011

Kuva 3. Seitsemäsluokkalaisten jäsenten määrä keväällä 2011 Limingan 4H-yhdistyksessä

5.4 Järjestetäänkö ohjattua toimintaa tarpeeksi Limingan 4H:ssa?

Kysymyksessä kuusi tiedusteltiin, järjestetäänkö nuorille 4H:ssa tarpeesi ohjattua toimintaa. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto kohtaan kyllä tai ei. Mahdollisuus oli myös vastata mitä pitäisi olla, vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan. Vastauksia kysymykseen saatiin 131. Kyllä vastauksia saatiin 106 kappaletta, 81 prosenttia. Ei -vastauksia saatiin 25 kappaletta, 19 prosenttia.

Kyselyyn vastanneista tytöistä, jotka ovat osallistuneet 4H:n toimintaan toivoivat, että ohjattua toimintaa järjestettäisiin seuraavista aihepiireistä; kerhoja, leirejä ja kursseja, Vastanneista tytöistä yhdeksän halusi käsityö, liikunta ja eri aiheisia kerhoja, joissa toimitaan tiiviisti yhteistyössä samanikäisten kanssa. Pojista kolme halusi liikunnallisia, moottoriajoneuvo- ja piirtämiskursseja. Kysymyksessä kuusi vastattiin tarkemmin, että toivomuksena olisi järjestää enemmän toimintaa esim. reissuja.

”Enemmän reissuja laskettelupaikkoihin”.

”Tupoksessa saisi olla enemmän yläasteelaisille”.

5.5 Kurssien sisällöt

Kysymyksessä seitsemän tiedusteltiin ovatko kurssit sisällöltään riittävän monipuolisia. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto kohtaan kyllä tai ei. Kyllä vastanneilla oli kyselyssä mahdollista perustella lyhyesti kurssien sisältöä. Vastauksia kysymykseen saatiin 103. Kyllä vastauksia saatiin 69 kappaletta eli 67 prosenttia. Ei vastauksia 34 kappaletta, 33 prosenttia.

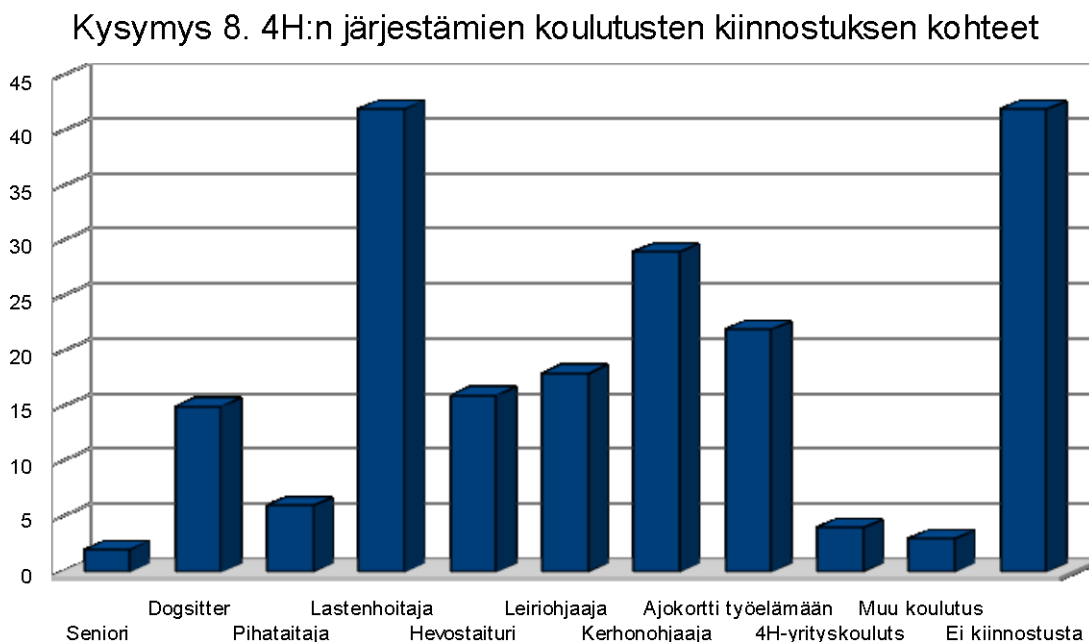
”Kokkikerho, puuhakerho, tyttökerho yms. ovat erilaisia sisällöltään”.

”Tutustuu uusiin ihmisiin, oppii uusia asioita, ei oo liian pitkiä ”leirejä”. esim. VKLP -leiri on sopiva”.

5.6 Kiinnostus 4H-yhdistyksen tarjoamiin koulutuksiin

Kysymyksessä kahdeksan kartoitettiin kiinnostusta koulutuksiin. Kysymykseen vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehtoihin senioripalvelukoulutus-, dogsitter-, pihataitaja-, lastenhoitaja-, hevostaituri-, leiriohjaaja-, osaava kerhonohjaajakoulutus, ajokortti työelämään ja 4H-yritys koulutus. Muu mikä kohtaan vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan vastaus.

Kysymyksessä kahdeksan vastattiin useisiin vaihtoehtoihin, vastauksia saatiin 199 kappaletta. Seniorikoulutuksesta saatiin kaksi vastausta. Dogsitterkoulutukseen kertyi 15 kappaletta. Pihataitajakoulutuksesta saatiin kuusi vastausta. Lastenhoitaja koulutukseen vastauksia kertyi 42 kappaletta. Hevostaiturikoulutuksesta saatiin 16 vastausta. Leiriohjaajakoulutuksesta vastauksia kertyi 18 kappaletta. Osaava kerhonohjaajakoulutuksesta vastauksia saatiin 29 kappaletta. Ajokortti työelämään koulutuksesta vastauksia saatiin 22 kappaletta. 4H-yritys koulutuksesta saatiin neljä kappaletta ja muusta koulutuksesta saatiin kolme vastausta. Mikään koulutus ei kiinnostanut 42 vastaajaa. Vastaajat ovat kiinnostuneet kokkaus-, leivonta-, siivous- ja tietotekniikkakoulutuksista.

Kuva 4. 4H:n koulutusten kiinnostuksen kohteet

Kysymyksessä yhdeksän tiedusteltiin tarjoaako 4H leirejä ja retkiä tarpeeksi. Kysymyksessä vastattiin rastittamalla vastausvaihtoehto kohtaan kyllä tai ei. Kyllä vastanneilla oli mahdollisuus vastata onko osallistunut 4H:n järjestämiin leiriin tai retkiin.

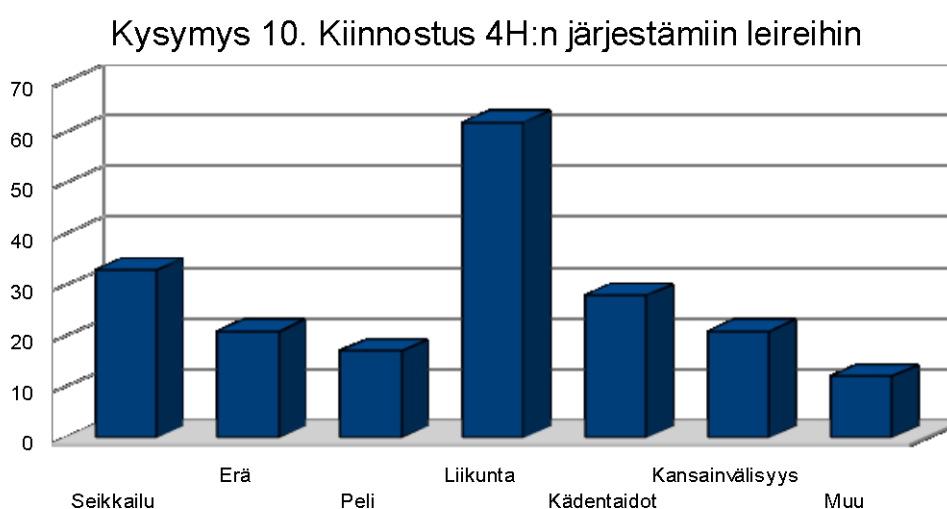
Kysymykseen yhdeksän kyllä tai ei vastaukseen vastasi 124 vastaajaa. Kyllä vastauksia saatiin 17 kappaletta. 95 vastasi kyllä vastauksia kertyi 27 kappaletta. Kysymykseen oletko osallistunut leireille tai retkille vastauksia kertyi 54 kappaletta. Vastaajista 17 on osallistunut 4H:n järjestämille leireille ja retkille. Vastaajista 96 on vastannut kysymykseen oletko osallistunut. 17 vastaajaa on osallistunut leireille ja retkille. Ei osallistuneita 79.

”Huvipuisto retkeen.”

”Retkelle olen.”

5.7 Millaiset leirit ovat kiinnostavia?

Kysymyksessä kymmenen kartoitettiin, millaisista leireistä seitsemäsluokkalaiset ovat kiinnostuneet. Kysymyksessä oli mahdollisuus valita kysymyksestä useampaan vastausvaihtoehtoon. Vastausvaihtoehdot olivat seikkailu, erä, peli, liikunta, kädentaidot, kansainvälisyys, muut. Mikäli vastaaja vastasi kohtaa muu, vastaajan oli mahdollista kertoa mistä leiristä hän olisi kiinnostunut. Vastauksia kertyi 194 kappaletta. Seikkailuun vastauksia saatiin 33 kappaletta, 17 prosenttia. Erään vastauksia saatiin 21 kappaletta, 11 prosenttia. Peliin saatiin vastauksia 17 kappaletta, yhdeksän prosenttia. Liikuntaan vastauksia kertyi 62 kappaletta, 32 prosenttia. Kädentaitoon saatiin 28 vastauksia, 14 prosenttia. Kansainvälisyyteen vastauksia saatiin 21 kappaletta, 11 prosenttia. Muu, mikä -vastaukseen saatiin 12 vastausta, kuusi prosenttia.

Kuva 5. Millaisista leireistä seitsemäsluokkalaiset ovat kiinnostuneet

Kysymyksessä 11 kartoitettiin valmiutta keräämään rahaa järjestettävää kurssia, retkeä tai leiriä varten. Kysymyksessä vastattiin valitsemalla kyllä tai ei vastausvaihtoehtoon. Vastauksia kysymykseen saatiin 143 kappaletta. Kyllä vastauksia kertyi 77 kappaletta, 54 prosenttia. Ei, vastauksia kertyi 66 kappaletta, 46 prosenttia.

5.8 Miksi osallistut 4H-yhdistyksen toimintaan?

Kysymyksessä 12 tiedusteltiin, miksi haluat osallistua 4H:n toimintaan. Kysymyksessä oli mahdollista vastata useaan vastausvaihtoehtoon. Vastausvaihtoehdot olivat; kaverit ovat mukana 4H:ssa, jäsenyys on edullinen, 4H tarjoaa minulle mielenkiintoi-

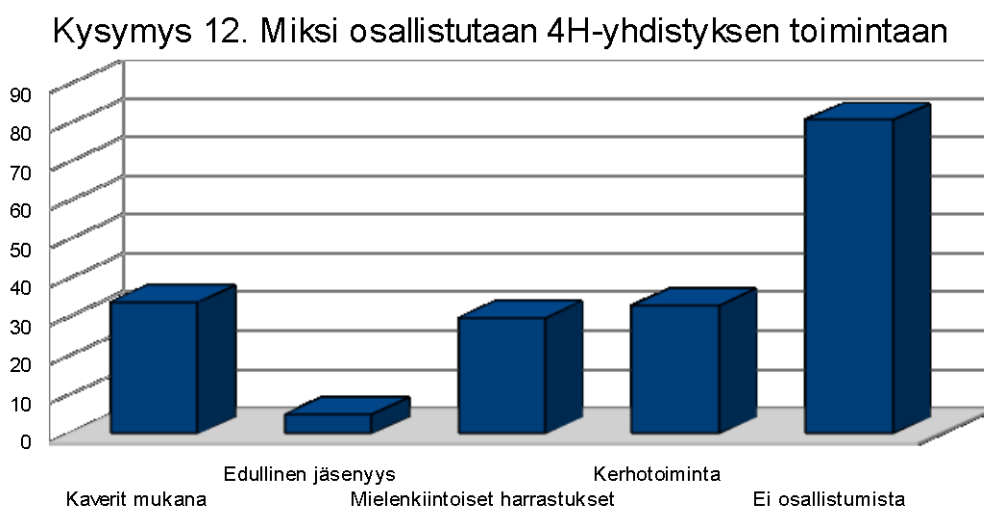
sen harrastuksen, olen kuullut 4H-yhdistyksen kerhoista yms., minulla on ollut mahdollisuus käydä 4H:n järjestämissä kerhoissa yms. Muu mikä kohtaan vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan vastaus.

Kysymykseen miksi et ole osallistunut vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan vastaus. Vastauksia kysymykseen kertyi 102 kappaletta. Kaverit ovat mukana 4H:ssa, vastauksia kertyi 34 kappaletta, 33 prosenttia. Jäsenyys on edullinen, vastauksia saatiin viisi kappaletta, viisi prosenttia. 4H tarjoaa minulle mielenkiintoisen harrastuksen, vastauksia saatiin 30 kappaletta, 29 prosenttia. Olen kuullut 4H-yhdistyksen kerhoista yms., vastauksia saatiin 17 kappaletta, 17 prosenttia. Minulla on ollut mahdollisuus käydä 4H:n järjestämissä kerhoissa yms., vastauksia saatiin 16 kappaletta, 16 prosenttia. 81 Vastasi miksi ei ole osallistunut kysymykseen. Useampi vastasi, että harrastuksia on liian paljon. Minulla ei ole kavereita 4H:ssa, eikä myöskään jäsenyyttä. En osaa sanoa vastauksia kertyi useita.

”Ei ole kavereita 4H:ssa”.

”Ei juuri vapaata aikaa”.

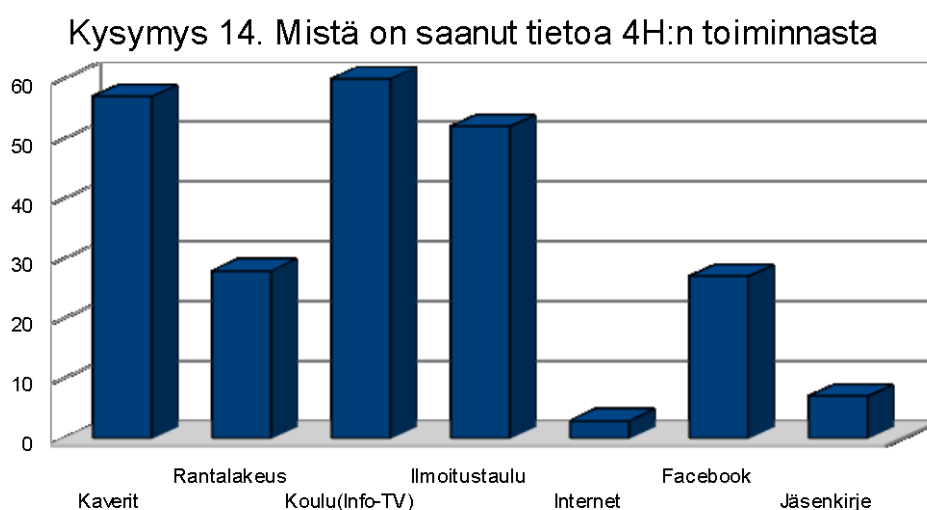
”En ole jäsen”.

Kuva 6. Miksi osallistutaan 4H:n järjestämiin toimintoihin

Kysymyksessä 13 kartoitettiin, ilmoitetaanko nuorille järjestetystä toiminnasta tarpeeksi. Kysymyksessä vastattiin kyllä tai ei vastausvaihtoehtoon. Vastauksia kysymykseen kertyi 133 kappaletta. Kyllä vastauksia tuli 78 kappaletta, 59 prosenttia. Ei vastauksia tuli 55 kappaletta, 41 prosenttia.

Kysymyksessä 14 pyrittiin selvittämään mistä on saatu tietoa 4H:n toiminnasta. Kysymyksessä vastausvaihtoehdot olivat kaverit, Rantalakeus-lehti, koulu (Info-TV), ilmoitustaulu, 4H:n Internet-sivut, facebook ja jäsenkirje. Kysymyksessä oli mahdollista vastata useaan vastausvaihtoehtoon. Vastauksia kertyi 234 kappaletta. Kaverit - vastauksia kertyi 57 kappaletta, 24 prosenttia. Rantalakeus-lehti vastauksia kertyi 28 kappaletta, 12 prosenttia. Koulu (Info-TV) vastauksia kertyi 60 kappaletta, 26 prosenttia. Ilmoitustaulu vastauksia kertyi 52 kappaletta, 22 prosenttia. 4H:n Internet-sivut vastauksia saatiin kolme kappaletta, yksi prosentti. Facebook - vastauksia kertyi 27 kappaletta, 12 prosenttia. Jäsenkirje-vastauksia saatiin seitsemän kappaletta, kolme prosenttia.

Kuva 7. Mistä on saanut tietoa 4H:n toiminnasta

Kysymyksessä 15 tiedusteltiin mistä olisi helpoin saada tietoa 4H:n toiminnasta. Kysymyksessä oli mahdollista valita useasta vastausvaihtoehdosta, jotka olivat Rantalakeus-lehti, Koulu (Info-TV), Internet, ilmoitustaulu, facebook ja jäsenkirje. Vastauksia kertyi 201 kappaletta. Rantalakeus-lehteen - vastauksia kertyi 18 kappaletta, 9 prosenttia. Koulu (Info-TV) -vastauksia kertyi 58 kappaletta, 30 prosenttia. Internet -

vastauksia kertyi 37 kappaletta, 18 prosenttia. Ilmoitustaulu -vastauksia kertyi 33 kappaletta, 16 prosenttia. Facebook -vastauksia kertyi 47 kappaletta, 23 prosenttia. Jäsenkirje -vastauksia kertyi kahdeksan kappaletta, nejä prosenttia.

Kysymyksessä 16 vastaajilla oli mahdollista kertoa, mitä muuta he halusivat lomakkeessa käsiteltäväksi. Kysymykseen vastattiin kirjoittamalla lomakkeen avoimeen kohtaan vastaus. 143 vastaajasta vain yksi oli vastannut kysymykseen.

”Voitaisiin järjestää joku retki huvipuistoon”.

Pohdin kyselytutkielmassani tutkimusongelmaa, miksi liminkalaiset seitsemäsluokkalaiset ovat mukana Limingan 4H-yhdistyksen toiminnassa? Tutkimuksessa vastaukset tutkimusongelmiin saatiin oppilaille tehdyn kyselylomakkeen avulla. Vastaus pää-tutkimusongelmaan löytyi selkeästi; koska kaveritkin ovat mukana (4H)-toiminnassa.

Teetin kyselytutkimuksen Hannu Krankan koulun 143 oppilaalle, jotka ovat liminkalaisia 7-luokkalaisia nuoria. Mielestäni oppilaat olivat halukkaita vastaamaan kyselytutkimukseeni ja sain runsaasti tietoa seitsemäsluokkalaisten osallistumisesta 4H-toiminnassa.

Mielestäni tutkimus onnistui hyvin, koska 7-luokkalaiset vastailivat rehellisesti kyselylomakkeen kaikkiin kysymyksiin. Voisi olettaa, että seitsemäsluokkalaiset vastailisivat asiattomasti kysymyksiin. Tutkimus oli laaja, kyselylomakkeessa oli yhteensä kolmella sivulla kysymyksiä. Mielestäni onnistuin tutkimuksessa erittäin hyvin. Sain tehdä tutkimuksen 7-luokkalaisille koulun aikana. Muuten se ei edes olisi ollut mahdollista järjestää 143 oppilaalle. Otos oli todella suuri, se toi luottamusta tutkimukselleni. Pysyinkin tekemään yleistyksiä, kun on monta samanikäistä vastaajaa.

Sukupuolijakauma tuli kyselyssä hyvin selvästi esille, sillä vastanneista 73 tytöstä on 23 mukana toiminnassa. Tällä hetkellä yhtään 70 vastanneista seitsemäsluokkalaista poikaa ei ole mukana 4H:n järjestämässä toiminnassa.

Teoriasta ja kyselystä opin, että verkosto on nuorelle tärkeä sosiaalisen tuen lähde, joka vaikuttaa elämänkulkuun hyvin monissa asioissa aina koulunkäynnistä vapaa-ajan harrastuksiin tai rikollisuuteen. Sosiaalinen verkosto voi olla nuorelle yhteiskuntaan kiinnittävä sekä siitä syrjäyttävä tekijä. (Suutari 2002, 99.) Nuoren olisi hyvä olla harrastustoiminnassa mukana. Olisi todella hyvä, että nuori kuuluisi johonkin yhteisöön syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseksi. Nuoren hyvinvointiin vaikuttaa vahvasti sosiaaliset suhteet. Yleensä nuoren tärkeimmät sosiaaliset kontaktit ovat lähinnä ystävät, kaverit ja perheenjäsenet. Muita toimijoita nuoren sosiaalisessa verkostossa voivat olla sukulaiset, naapurit ja viranomaiset. (Suutari 2002, 100.) Jäsenyys tietysti sosiaalisessa verkossa on yksilöllisyyttä korostavassa yhteiskunnassa nuorelle

hyvin tärkeää, sillä vasta verkoston jäsenenä nuori tuntee kuuluvansa johonkin, olevansa osallisena jossakin.

Käsitykseni nuorten osallisuudesta ennen tutkimuksen aloittamista oli se, että nuorten on itse saatava olla asiassa tai tekemisessä mukana alusta loppuun saakka. Olen ollut joskus 4H:n jäsen. Tässä tutkimuksessa osallisuutta ei ole käsitelty esimerkiksi perheen kannalta, vaan kokevatko nuoret osallisuutta 4H:n järjestämässä asioissa. Nuoret kokevat osallisuuden tuovan 4H:n kautta kavereita.

Tutkimuksessa selvisi, että kaverit ovat Limingan nuorille tärkeä ja mahdollinen osallisuuden lisäävä tekijä, olipa kyseessä sitten 4H-yhdistyksen järjestämää toimintaa tai jokin muu kohtaamisen paikka.

Ennen kyselylomakkeiden teettämistä ajattelin, kun on kyse 13 – 14 -vuotiaista nuorista, heihin vaikuttaa kaverin mielipiteet ja valinnat. Niinpä tutkimuksen teetettyäni selvisi, että kavereiden mielipiteillä on todella paljon merkitystä. Sillä 4H:n toiminnassa monet nuoret vastasivat olevan kavereiden vuoksi mukana toiminnassa.

Nuorilla oli mahdollisuus tuoda kyselylomakkeessa esille heidän omat toiveet harrastusten suhteen, mitä haluaisivat 4H:ssa toteutettavan. Eniten vastauksia saatiin liikuntakerhojen järjestämiseen tyttöjen ja poikien osalta. Yläluokkalaisille ei ole Limingan 4H-yhdistyksellä ohjattua liikuntakerhoa. Tässä olisi yksi kehittämisen kohde.

4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja käy kouluilla pitämässä esittely- ja tiedotustilaisuuksia yhdistyksestä ja sen toiminnasta. Esittelytilaisuudet ovat mielestäni erittäin tarpeellisia, sillä Limingassa 4H:lla on suuri merkitys harrastusmahdollisuuksien tarjoajana. Monet eivät tiedä yhdistyksestä ja sen toimintaperiaatteista riittävästi.

”siellä järjestetään niitä kerhoja lapsille ja istutetaan taimia”.

4H-toimintakenttä on kuitenkin laaja ja järjestön poliittinen sekä uskonnollinen sitoutumattomuus antavat mahdollisuuden useammalle ihmiselle osallistua toimintaan, kun vain tieto menee kansalaisille asti. Tietoa täytyisi markkinoida paremmin kansalaisille esim. lehtien ja ilmoitustaulujen välityksellä. Tutkimustuloksessa selvisi, että

nuoret saavat parhaiten tiedon 4H:n järjestämisestä toiminnoista koulun Info-TV:n kautta.

Tutkimuksessa tuli hyvin merkittävänä osana esille, että tyttökerho oli todella suosittu tyttöjen keskuudessa. Olisikohan pojillekin tarpeellista järjestää poikakerho, jossa olisi miesohjaaja? Pojista kukaan ei ollut kuluvan vuoden aikana käynyt 4H:n järjestämissä kerhoissa, kursseilla tai koulutuksissa.

Seitsemäsluokkalaiset olivat tutkimuksen mukaan erittäin kiinnostuneita lastenhoitajakoulutuksesta. Tutkimuksen mukaan myös pojat haluaisivat käydä lastenhoitajakoulutuksen. Miksihän? Uskoisin, että isoista perheistä olevat pojat haluaisivat saada koulutuksen lastenhoitoon. 4H järjestää monenlaista työtoimintaa. Oppilaan suorittua hyväksytysti 4H:n järjestämisen kurssin, työllistyminen 4H:n kautta helpottuu selvästi. Esimerkiksi kurssin suorittamisen jälkeen voidaan työllistyä lastenhoitajaksi perheeseen, jossa koetaan erittäin suuri tarve kurssin suorittaneesta lastenhoitajasta. Uskoisin tarpeen vain kasvavan Limingassa, sillä kuntaan muuttaa koko ajan uusia lapsi perheitä.

Limingan 4H:lle opinnäytetyön tekeminen tuli tarpeeseen. Yhdistys voi jatkossa hyödyntää tutkimuksessa saatuja tuloksia ja ottaa huomioon tutkimuksessa saatujen nuorten toiveita toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa, 13 – 14 -vuotiaille nuorille. Esimerkiksi nuorten toivomuksesta yhdistys voisi jatkossa järjestää liikuntakerhoja myös yläluokkalaisille. Markkinoinnissa 4H:n kannattaa jatkossa hyödyntää koulun Info-TV:tä. Tutkimuksessa tuli hyvin esille se, että nuoret saavat parhaiten tiedotteet ja mainonnat koulun Info-TV:stä.

Jatkossa olisi hyvä tutkia, minkä verran muissa järjestöissä on mukana 7-luokkalaisia ja miten heidät saataisiin parhaiten aktivoitumaan toimintaan. Järjestöosallistuminen ”periytyy”. Järjestöjen toimintaan osallistuvien nuorten vanhemmat osallistuvat järjestön toimintaan. Heidän lapsensakin osallistuisivat vanhempien mukana järjestöjen toimintaan. Itse olen ollut pienenä mukana 4H:n toiminnassa ja haluaisin omat lapsenikin osallistumaan toimintaan. Jatkotutkimus aiheita voisivat olla nuorten vanhempien aktiivisuus järjestötoimintaan osallistumisesta ja vanhempien osallisuus 4H:n tai muun järjestön toimintaan.

LÄHTEET

Aaltonen, K., Astala, S., Aula, M., (Kortellez, M., Kurttila, T., Manninen, T., Parviainen, I., V.-M., Saarela O., Sjöholm, K., Walden, J. & Wrede, G. Teoksessa Aaltonen, K. (toim.) Nuorisolakiopas 2009.

Alanen, L. 2001. Lapsuus yhteiskunnallisena ilmiönä. Teoksessa Lapsuudesta vanhuuteen – iän sosiologiaa. Toim. Sankari, A. & Jyrkämä, J. Tampere: Vastapaino, 161–187.

Bardy, M. 2009. Lapsuus, aikuisuus ja yhteiskunta. Teoksessa Lastensuojelun ytimissä. Toim. Bardy, M. Helsinki: Yliopistopaino, 17-47.

Cederlöf, P. 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Nuora. Helsinki

Flöjt, A. (1999) Nuoret ympäristön kehittäjinä. Nuorten ääni –ryhmien menetelmäopas. Helsinki: Sisäasiainministeriön Osallisuushanke – katsaus.

Gretschel, A. (toim.) 2002. Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina, Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto, Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, M. 1999 Sosiaaliset verkostot ja syrjäytyminen nuoruudessa mes-si.uku.fi/valinta/valitakokeet/.../sostyo_aineisto2003.pdf. Viitattu 15.3.2011

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2002. Tutki ja kirjoita. 6.-8. painos. Tumma-
vuoren kirjapaino Oy, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Horelli, L. 1994. Lasten näköinen elinympäristö. Kokemuksia yhdyskuntasuunnittelun, ympäristökasvatuksen ja ehkäisevän sosiaalipolitiikan välisestä yhteistyöstä Kiteen Rantalan ala-asteella. Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Horelli, L., Haikkola, L. & Sotkasiira, T. 2008. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä.

Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY

Karimäki, R. 2008. Katsaus: Näkökulmia 2000-luvun suomalaiseen lapsuuteen. Suomen kansantietouden tutkijain seura ry. Viitattu 15.3.2010. www.elore.fi/arkisto/1_08/kar1_08.pdf

Karlsson, L. 2001. Lapsille puheenvuoro. Ammattikäytännön perinteet murroksessa. 2. korj. p. Helsinki: OY Edita AB.

Karpela, T. 2003. Karpela: uusia työmuotoja nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen. Opetusministeriön tiedotteita. Muokattu 7.10.2003. Viitattu 8.3.2011. <http://www.minedu.fi>. Tiedotteet, Karpela

Laitinen, H. 2006. TULE MUKAAN, Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. (toim.) Sarja C. Oppimateriaaleja 11,2006

Lapsiasiavaltuutettu 2009. Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009. Kaksi vuosikymmentä lapsen oikeuksia Suomessa. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 1:2009. Helsinki: Yliopistopaino.

Leimiö-Reijonen, S. 2007. Innostu! Innosta! Selvästi innostaja-ainesta –hanke 2007 – 2010. Loppuraportti.
http://www.terveysry.fi/easydata/customers/terveys/files/paa_edella/loppuraportti_2007-2010.pdf. Viitattu 15.3.2011

Leinonen, L. 2007. Nuorten osallisuushankkeen aikana kehitettyjen toimintamallien merkitys nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi tarkastelussa neljän hankepaikkakunnan toimintamallit. Tampereen yliopisto: Kunnallispolitiikan pro gradu.

Limingan 4H-yhdistys ry toimintakertomus, 2010

Limingan kunta. 2011. Viitattu 8.3.2011. <http://www.liminka.fi/>

Menentelmien peurustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy.
 Horelli, L – Sotkasiira, T. – Haikkola, L. 2004. Nuoret uuden osallistumiskulttuurin tienraivaajina. Teoksessa Paakkunainen, K. (toim.) Nuorten ääni ja kunnantalon heikko kaiku. Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Helsinki: Edita.

Nivala, E. 2008. Kansalaiskasvatus globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnassa. Kansalaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen teoriakehitys. Jyväskylä: Snelmann-instituutin A-sarja 24/2008.

Opetusministeriö, 2007. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007 -2011. Helsinki. Opetusministeriö.

Oranen M. 2009. Lasten osallisuus. Sosiaaliportti. Viitattu 16.3.2010.
<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/hallinto/lapsenosallisuus/>

Paakkunainen, K. Suurpää, L, 2011. Nuorten poliittinen ohjaus – strategista johtamista, kentän kasvavaa yhteistyötä vai latistuvaa osallistumista? Helsinki.

Parviainen, P. 2005. Ihmiskäsitys alueellisissa esiopetussuunnitelmissa ihmisihanteen ja lapsikäsitteksen kautta tarkasteltuna. Pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatuksen laitos.

Peltonen, T. 2002. Pienten koulujen esiopetuksen kehittäminen – entisajan alakoulusta esikouluun. Oulun yliopiston kirjasto.
<http://herkules.oulu.fi/isbn9514268962/html/x1588.html>. Viitattu 3.1.2011

Peruspalvelut Länsi-Suomen Läänissä 2000.
<http://www.intermin.fi/lh/lansi/home.nsf/pages/8108C26237C19A1DC2256DDB00440>

[B64/\\$file/ppa2000+Nuorten+syriaytymisen+ehkaisemiseksi+tehdyt+toimenpiteet.pdf](#)
Viitattu 3.1.2011

Siltaniemi, A., Perälähti, A., Eronen, A., Londe'n, P. & Peltosalmi, J. 2008. Hyvinvointi ja osallisuus Itä-Suomessa. Kansalaiskyselyn tuloksia. Helsinki: Gummerus.

Suutari, M. 2002. Nuorten sosiaaliset verkostot ja palkkatyön marginaalissa Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 26. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Ulvinen, V-M. (toim.) 1998. Lasten ja nuorten syrjäytymistä koskevan tutkimuksen mahdollisuudet. NUORAn julkaisuja Nro 6 Mannerheimin Lastensuojeluliitto Nuorisosiain neuvottelukunta.
www.minedu.fi/...Nuoriso/nuorisoasiain.../Lasten_ja_nuorten_syrjxytymistex

Vainila, E. 2008. Oikeus osallistua – nuorten ääni kunnissa. Nuorisolain 8 §:n perusteella järjestettävä vajaavalttaisten osallistuminen ja kuuleminen kunnassa. Tampereen yliopisto: Kunnallisoikeuden pro gradu.

Vehviläinen, J. 2008. Nuorten osallisuushanke- arvioinnin loppuraportti. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vehviläinen, J 2006. Nuorten osallisuushankkeen hyvät käytännöt. Helsinki: Hakapaino Oy.

Nuorisolaki 72/2006

Liite

Kysely liminkalaisille seitsemäsluokkalaisille

Kyselytutkimuksessa selvitetään 13 – 14 -vuotiaiden (seitsemäsluokkalaisten) nuorten mielipiteitä, osallistumisesta Limingan 4H-yhdistyksen toimintaan. Limingan 4H-yhdistyksellä on tavoitteena saada lisää 13 - 14-vuotiaita (seitsemäsluokkalaisia) nuoria mukaan toimintaan.

Vastaa kysymyksiin rehellisesti ja asiallisesti rastittamalla jokaiseen kysymykseen yksi vastausvaihtoehto tai vastaa lyhyesti avoimiin kysymyksiin. Vastaamalla kyse-lyyn kehität liminkalaisille nuorille suunnattua toimintaa Limingan 4H:ssa.

1) Sukupuoli: 2) Ikä:_____

Tyttö_____

Poika_____

3) Asuinpaikka:

___ Liminka, keskusta

___ Tupos

___ Ala-Temmes

___ Ketunmaa

___ Rantakylä

___ muu, mikä_____

4) Oletko osallistunut viimeisen vuoden aikana 4H:n toimintaan (kerhot, kurssit, leirit, retket yms.)

ei_____ kyllä, mihin?_____

5) Oletko tällä hetkellä 4H:n jäsen?

kyllä_____ ei_____

6) Järjestetäänkö Limingassa tarpeeksi ohjelmaa nuorille? (4H)

-ohjattua toimintaa (esim. kerhot ja kurssit)

kyllä_____ ei_____ mitä pitäisi olla?_____

7) Ovatko kurssit riittävän monipuolisia (sisällöltään)?

ei _____
 kyllä _____perustelee lyhyesti. _____

8) Mistä 4H-koulutuksesta olisit kiinnostunut?

- ___ Senioripalvelukoulutus
- ___ Dogsitterkoulutus
- ___ Pihataitajakoulutus
- ___ Lastenhoitajakoulutus
- ___ Hevostaiturikoulutus
- ___ Leiriohjaajakoulutus
- ___ Osaava kerhonohjaajakoulutus
- ___ Ajokortti työelämään koulutus
- ___ 4H-yritys koulutus

muu, mikä _____

9) Onko leirejä ja retkiä tarpeeksi?

kyllä _____ oletko osallistunut? _____
 ei _____

10) Millaisesta leiristä olisit kiinnostunut?

- ___ Seikkailu
- ___ Erä
- ___ Peli
- ___ Liikunta
- ___ Kädentaidot
- ___ Kansainvälisyys

muu, mikä _____

11) Jos mieleisesi kurssi/retki/leiri järjestettäisiin, olisitko valmis keräämään rahaa sitä varten?

ei _____
 kyllä _____

12) Jos osallistut 4H:n toimintaan, vastaa miksi?

Kaverit ovat mukana 4H:ssa.

Jäsenyys on edullinen.

4H tarjoaa minulle mielenkiintoisen harrastuksen.

Olen kuullut 4H-yhdistyksen kerhoista yms.

Minulla on ollut mahdollisuus käydä 4H:n järjestämissä kerhoissa yms.

muu,mikä _____

Miksi et ole osallistunut? _____

13) Ilmoitetaanko nuorille järjestetystä toiminnasta tarpeeksi?

ei _____

kyllä _____

14) Mistä olet saanut tietoa 4H:n toiminnasta?

Kaverit

Rantalakeus

Koulu(Info -TV)

Ilmoitustaulu

4H:n Internet-sivut (www.4h.fi)

Facebook

Jäsenkirje

15) Mistä sinun mielestäsi olisi helpointa saada tietoa 4H:n toiminnasta?

Rantalakeus

Koululta(Info -TV)

Internet

Ilmoitustaulu

Facebook

Jäsenkirje

16) Muuta? _____